

*Ako sa formuje
skutočná osobnosť*

Literárny zborník prác
zo súťaže Hodžov novinový článok 2010

Bratislava 2010

3. ročník celoslovenskej literárnej súťaže

ZŠ Milana Hodžu s MŠ, Škarniclova 1, Bratislava, v spolupráci s Ústavom politických vied SAV a Národným osvetovým centrom v Bratislave v rámci Dní Milana Hodžu vyhlasuje pre žiakov vo veku 13 – 15 rokov v Slovenskej republike 3. ročník celoslovenskej súťaže **HODŽOV NOVINOVÝ ČLÁNOK 2010 na tému:**

Ako sa formuje skutočná osobnosť

Motto:

Prvým znakom osobnosti nie je originalita za každú cenu, originalita ako taká. Aj keď niekedy ťažko, analýza vždy ukáže, že aj v tom najnovšom sú spoje a dotyky so starým a starším, že nikto netvorí ex nihilo (okrem pseudotvorcov, t. j. smiešnych namyslencov). Osobnosť je vždy syntéza „čohosi“, skladajú sa na ňu predchodcovia, skladá sa na ňu, zbiera na ňu spoločnosť a národ; a osobnosť to národu a spoločnosti vracia, vyslovuje sa osobne či osobnostne, čo zároveň značí, že aj neosobne a nadosobne; a nepochybne, že aj na to, aby sa človek vedel takto vysloviť – po svojom i po našom – musí byť osobnosťou.

Alexander Matuška: Osobne a neosobne 1983

Osobne aj neosobne o osobnostiach

Rok 2010 je rokom nedožitej storočnice Alexandra Matušku, nášho najznámejšieho literárneho kritika a esejistu posledných desaťročí. Preto sme v 3. ročníku celoslovenskej literárnej súťaže HODŽOV NOVINOVÝ ČLÁNOK 2010 s názvom *AKO SA FORMUJE SKUTOČNÁ OSOBNOSŤ*, ktorej vyhlasovateľmi sú ZŠ Dr. Milana Hodžu s MŠ v Bratislave, NOC a ÚPV SAV, zvolili motto práve od neho: „Prvým znakom osobnosti nie je originalita za každú cenu, originalita ako taká. Aj keď niekedy ťažko, analýza vždy ukáže, že aj v tom najnovšom sú spoje a dotyky so starým a starším, že nikto netvorí ex nihilo (okrem pseudotvorcov, t. j. smiešnych namyslencov). Osobnosť je vždy syntéza „čohosi“, skladajú sa na ňu predchodcovia, skladá sa na ňu, zbiera na ňu spoločnosť a národ; a osobnosť to národu a spoločnosti vracia, vyslovuje sa osobne či osobnostne, čo zároveň značí, že aj neosobne a nadosobne; a nepochybne, že aj na to, aby sa človek vedel takto vysloviť – po svojom i po našom – musí byť osobnosťou.“

Alexander Matuška: Osobne a neosobne 1983

Uvedomujeme si, že to našim súťažiacim naozaj neľahčujeme. Výroky známych ľudí z politiky, kultúry, histórie sú na prvý pohľad zložité, ale práve preto si vyžadujú hlbavých mladých ľudí, pri ktorých stoja láskavi a trpezliví učители a rodičia, s ktorými vedú ozajstné rozhovory o živote a ktorí ich učia hľadať a vnímať svet nielen rozumom, ale aj srdcom.

Mladých ľudí chceme aj touto súťažou viesť k otvorenému vyjadrovaniu pocitov a názorov s cieľom lepšie sa navzájom chápať, identifikovať a uchopiť problémy, kultivované sa k nim vyjadriť, uvedomovať si vlastnú hodnotu a dôstojnosť, vnímať samých seba ako kontinuálnu súčasť nielen svojej rodiny a spoločnosti, v ktorom žijú, ale aj ako súčasť širšieho spoločenstva ľudí, dôstojného nositeľa zdedených kultúrnych hodnôt, ktoré budú ďalej obohacovať svojimi, možno aj kritickými skúsenosťami, vážiť si ich, s láskou odovzdávať svojim deťom a angažovať sa za spoločné dobro.

Tento rok sme do súťaže dostali 94 prác zo základných a stredných škôl z celého Slovenska. Naša súťaž už zapustila korene a dostala sa do povedomia mnohých pedagógov, žiakov a študentov. Stala sa fórom na vyjadrovanie a konfrontáciu názorov vekovo blízkych mladých ľudí. Ocenení účastníci majú možnosť prečítať si v zborníku uverejnené práce svojich rovesníkov a určite ich to vzájomne obohatí. Pre učiteľov je zaujímavé poznávať, ako zmýšľajú a tvoria zverenci ich kolegov zo všetkých kútov Slovenska. Všetkým ďakujeme a tešíme sa na ďalší ročník.

Etela Hessová
riaditeľka ZŠ Dr. Milana Hodžu s MŠ, Bratislava

Postrehy o súťaži

Hodnotiť príspevky do súťaže Hodžov novinový článok je pre mňa veľkým osviežením. V záplave braku a bulváru, ktorý nám denne obmýva hlavu ako vody mora pevninu, je nezaťažený pohľad mladosti, spontánnosť a najmä úprimnosť prúdom sviežeho vzduchu do stereotypu a do smogu, ktorým médiá zaplavujú náš duchovný priestor. Mladosť má výnimočný dar: nebojí sa povedať pravdu bez ohľadu na to, či si tým nejako ublíži.

V doterajších dvoch ročníkoch sme volili témy, ktoré sa v slovenskom prostredí *vyslovene zanedbávajú*, ba sú na okraji pozornosti našej spoločnosti.

Je to zvláštny fenomén, že mladých ľudí vo veku, v ktorom sa formujú, len málo alebo okrajovo vedieme k tomu, aby cítili spolupatričnosť s vlasťou, v ktorej sa narodili, aby si cibрили občianske cnosti, aby sa zamýšľali nad tým, aké hodnoty v živote preferovať, ktoré sú pre život dôležité. V prvom ročníku sa súťažilo na tému *Ako sa z človeka stáva vlastenec* a v druhom ročníku sa mladí žiaci usilovali tvorivo odpovedať v téme *Ako sa v človeku rodí sloboda*. Z prečítaných prác všetkých troch ročníkov som sa presvedčil, že mladí ľudia disponujú vyhranenými názormi, vedia ich obhájiť pozoruhodnými postrehmi a podoprieť dobrými argumentmi. Vedia sa ku každej zo zvolených tém postaviť ako osobnosti. Za najväčšiu hodnotu celej ich účasti v súťaži o Hodžov novinový článok považujem vlastný tvorivý, teda osobnostný prístup.

Sympatické je, že sa postupne do súťaže zapisujú takmer všetky regióny Slovenska. To je zároveň aj veľké povzbudenie pre vyhlasovateľov tejto súťaže. Premýšľavých mladých ľudí na Slovensku pribúda. Človeku, ktorý má odvahu prezentovať sa na verejnosti vlastnou tvorbou, pomáha pri formovaní osobnosti najmä vlastný kritický pohľad aj nadhľad. To, že má odvahu brániť vlastné ideály. Aj to, že je ochotný spevňovať vlastný charakter. Rozvíjanie práve týchto daností posúva mladých ľudí dopredu. Rád by som apeloval na rodičov, aby podporovali všetky deti, ktoré píšú, ktoré sú ochotné podeliť sa s vlastnými citmi aj názormi širšej verejnosti a rovesníkom. To sú tiež črty osobnosti.

Chcem vysloviť aj kritickú poznámku: rád by som súťažiacich upozornil, aby sa menej spoliehali na čaro internetu a osobitne, aby si nemysleli, že „google“ je tá najzáračnejšia vec na svete. Ako skúsený reportér a spisovateľ som postrehol, že súčasná mladá generácia je *doslova zasiahnutá využívaním internetu a počítačov*. Táto posadnutosť a spoliehanie na internet, keď sa ľahkovážne uprednostňuje komputer pred čítaním kníh a rozvíjaním vlastného myslenia, môže mladú generáciu veľmi rýchlo dobehnúť. Písanie, hoci aj novinového článku, je tvorba, nie skladačka, keď si z každého kúta niečo požičiam a potom to pozošívam,

aby som vytvoril kompilát! Internet a komputer tu nie sú na to, aby mladého človeka učili lajdáctvu a pohodlnosti. Je to smer do záhuby... Komputer a internet sú dobrí spoločníci vtedy, ak si potrebujeme daktoré vedomosti a súvislosti overiť, ale pri písaní úvahy, novinového článku alebo hoci aj eseje musíme najmä stáť sami na vlastnom talente a na vlastných skúsenostiach. Preto som v hodnotení uprednostnil radšej príbehy, ktoré podávali svedectvo o príkladnom živote matky, uja alebo o tom, ako sa konkrétny človek vedel vyrovať so zložitou životnou situáciou. Uprednostnil som spontánnosť a úprimnosť pred chválením cudzím perím, teda pred filozofickým morfondírovaním o tom, ako sa vyvíja osobnosť biologicky, psychicky, sociálne a neviem ešte ako...

Talent mladý človek môže rozvíjať iba tak, ak bude namáhať vlastnú hlavu, ak bude problémy zvládať najmä originálnym myslením a ak to bude robiť sám bez podpornej pomoci technických prístrojov. Osobnosť rastie najmä vtedy, ak sa spolieha na vlastné schopnosti, ak vie v kritickej situácii podať špičkový výkon, ak sa vie merať s inými, ak súťaž považuje za spôsob, ako odmerať úroveň vlastných schopností a vzdelania.

Od mladosti som zvyknutý písať pravdu. Mal som aj mám z toho veľa konfliktov, preto sa v novinárčine spolieham na to, aby som kvalitne argumentoval. Rád hľadám briskné a presné formulácie. Držím sa starej a krásnej zásady Majstra Jana Husa, ktorú mám zavesenú nad vlastným písacím stolom. Znie: *HLADAJ PRAVDU, NAČÚVAJ PRAVDE, UČ SA PRAVDE, MILUJ PRAVDU, DRŽ SA PRAVDY, BRÁŇ PRAVDU AŽ DO SMRTI*.

Kto sa rozhodne žiť v pravde, zvolí si veľmi náročný spôsob života, ale má aj veľkú príležitosť prežiť život v pravde. Medzi súťažnými prácami sa našli aj také, ktoré ma príjemne prekvapili. Našiel som v nich to, čo som hľadal aj po čom vždy ako čitateľ prahnem: originalitu prístupu, originalitu príbehu a poznania. Páčili sa mi najmä tie, v ktorých som našiel osobnú angažovanosť srdca, ak mladí adepti písali o vlastných zážitkoch, ak sa nebáli vyjadrovať vlastné kritické názory na správanie slovenskej spoločnosti, ktorá, žiaľ, podľahla konzumu a bulváru. To je zmysel súťaže. Odvaha vyjadriť sa, povedať niečo za seba, vo svojom mene. Nie iba opisovať známe poznanie. *V tvorbe ide najmä o objavnosť*. Tú mám a rád a usiloval som sa ju aj preferovať. Budem tak robiť vždy a všade.

Čo mladému človeku ponúka účasť v takejto súťaži, ako je Hodžov novinový článok, a zvolená téma, v našom prípade *Ako sa formuje skutočná osobnosť?* Predovšetkým si môže vyskúšať, či je schopný sa postaviť takejto téme zoči-voči, lebo je to pre neho osobná výzva. Účasť ho môže vyvieť z omylu, aby sa priveľmi preceňoval, lebo na Slovensku žijú rovnako talentovaní mladí ľudia, a nemusia žiť akurát v Bratislave. To je krásne poznanie, že talenty sa rodia aj pod Tatrami

vo Vrbove, aj na juhu v Želiezovciach či v Leviciach, rovnako v Rimavskej Sobote či v Tisovci ako na východe v Humennom či v Michalovciach.

Chcem ako predseda poroty vyjadriť aj stanovisko k udeleniu Mimoriadnej ceny riaditeľa Ústavu politických vied SAV mladému talentovanému literátovi Jánovi Miloslavovi Tazberíkovi. Mladý muž menom Ján Miloslav Tazberík dlhodobo vykazuje výnimočné literárne kvality, volí prístup, ktorý je v jeho veku nezvykle zrelý, a opakovane zvláda témy tak, že to na porotu pôsobí odzbrojujúco. Je to človek – osobnosť, ktorá talentom prevyšuje svoju generáciu práve preto, lebo je premýšľavý, nespolieha sa na rodičov ani na priateľov: *hľadá vždy vlastnú cestu*. Má šťastie, že má výborných učiteľov, lebo oni sú ten najväčší zázrak, ktorí človeku vstúpi v mladosti do cesty. Som presvedčený, že o tomto mladom mužovi budeme celkom iste ešte počuť. Je veľkým príslubom slovenského písaného slova.

Drahoslav Machala, spisovateľ
predseda poroty

Ocenené práce zo súťaže O Hodžov novinový článok 2010

VÝSLEDKY SÚŤAŽE

MIMORIADNA CENA RIADITEĽA ÚSTAVU POLITICKÝCH VIED SAV

Ján Miloslav Tazberík

ZLATÉ PÁSMO

I. miesto: **Dominik Holíček** a **Lubomír Fischer**; II. miesto: **Lucia Šalátová**; III. miesto: **Richard Turcsek** a **Patrik Strakay**; ďalej sa v zlatom pásme umiestnili: **Ján Kristián Macko**, **Michaela Linková**, **Miroslav Petrík**, **Miriám Fulmeková**, **Dominika Napová**

STRIEBORNÉ PÁSMO

Petra Šimková, **Jakub Podracký**, **Rebeka Tomančíková**, **Angelika Antalová**, **Karol Cagáň**, **Pálmay Eszter**, **Lucia Csergeová**, **Ema Gelnarová**, **Kristína Strýčková**, **Alžbeta Švančarová**

BRONZOVÉ PÁSMO

Lenka Debnárová, **Terézia Valentovičová**, **Alexandra Škorupová**, **Michaela Čelinská**, **Pavol Hrebeňár**, **Ivana Macková**, **Tobiáš Slavkovský**, **Dominika Šoltésová**, **Alexandra Zemanová**, **Luboš Janák**

Porota súťaže: **Drahoslav Machala**, spisovateľ, Národné osvetové centrum (predseda); **Etela Hessová**, riaditeľka ZŠ Dr. Milana Hodžu; **Alica Šimková**, učiteľka; **Dušana Bajusová**, učiteľka; **Eleonóra Petrovičová**, Ústav politických vied Slovenskej akadémie vied

Odborní garanti súťaže: **PhDr. Miroslav Pekník**, riaditeľ Ústavu politických vied Slovenskej akadémie vied, Bratislava, **PhDr. Ján Tazberík**, generálny riaditeľ Národného osvetového centra

MIMORIADNA CENA

Človek a svet

Ján Miloslav Tazberík

Základná škola Dr. M. Hodžu, Škarniclova 1, Bratislava

Nijako azda neprekvapuje, že početné výskumy sa dodnes nezhodli na presnej definícii pojmu osobnosť. Napokon úctyhodný počet okolo 300 definícií to jasne dosvedčuje. Niet sporu, že takáto rôznorodosť náhľadov len odzrkadľuje zložitost všetkých tých systémotvorných faktorov, ktoré vstupujú do procesu utvárania osobnosti. A rovnako nemusíme pochybovať, že otázka, čo je osobnosť, čo formuje charakter alebo myslenie človeka, je nesmierne stará, príťahuje od nepamäti veľký záujem vedcov, filozofov, spisovateľov. Aj keď cieľ bol pritom jasný, vysvetlíť alebo prinajmenšom výstižne opísať pojem osobnosť nebolo a, samozrejme, ani nie je jednoduché... Už v antike nachádzame prvé komplexné diela na danú tému. Príkladom by mohlo byť Hippokratovo rozdelenie typov temperamentu na *sangvinický, flegmatický, cholericý a melancholický*. Ako vidíme, tieto pojmy sa používajú aj dnes. Typ a spôsob, akým konáme, myslíme, akým svet okolo seba vnímame, cítime a ako reagujeme, vlastne všetko, čo denne robíme, formuje našu osobnosť. Dá sa teda povedať, že osobnosť je, jednoducho povedané, dynamická organizácia tých systémov, ktoré určujú naše charakteristické správanie a charakter. Ale to sú iba rámcové charakteristiky. Navyše robené v psychologizujúcej tónine. No v tejto súvislosti nejde len o určujúce psychologické „zafarbenie“ konania človeka. Oproti psychologickému Hippokratovmu rozdeleniu treba totiž skúmať aj sociálny a hodnototvorný rozmer osobnosti. Inak povedané, reč musí byť o osobnosti aj v tom zmysle, že vnáša do sveta kúsok vlastného ja, zanecháva v ňom vlastnú stopu. No tento odtlačok stopy nemôžeme stotožňovať s tým, ako je osobnosť známa v širokých vrstvách obyvateľstva, a nie je to už vonkoncom úmerné jej mediálnemu odtlačku.

Premiér R. Fico prednedávnom uviedol: „Často sa na Slovensku dostávame do situácií, keď sú najväčšími celebritami ľudia, ktorí nikdy nič nedokázali... mňa už prestáva baviť filozofia, že najväčšia celebrita je najväčšia prostitútka a najväčšia celebrita je najväčší zlodej. Je čas, aby sme podstatne viac zvýrazňovali ľudí, ktorí sa živia vlastnou prácou a ktorí niečo významné dokázali.“ Premiér Fico týmto vyjadrením iste bodol do osieho hniezda. Napokon rozhnevané mediálne osy nedali na seba dlho čakať. Spor, ktorý by niekto chcel posunúť len do roviny o tom, či mediálne známe celebrity áno alebo nie, či ich len javovo

prijímať a rovnako povrchne odmietať, je o niečom podstatnejšom: o odcudzenej rovine vytvárania celebrit – v protiklade k tomu, čo nazývame utváranie osobnosti. Nejde pritom o hru so slovami. V súvislosti s citovaným výrokom politika treba si treba všimnúť dve roviny problému.

1. Premiér poukázal na fakt, že celebrity, ktoré mal na mysli, sú oddelené od skutočnej tvorby hodnôt. V mediálne vytváranom obraze tieto hodnoty zastupujú len *znaky*, neraz len akési prí-*znaky* hodnôt, znaky, ktoré slúžia na imitovanie hodnôt, ktoré prekrývajú hodnotovú vyprázdnenosť alebo hodnotovú deformáciu nejednej celebrity. Samozrejme, je to zvláštna rafinovaná a premyslená hra s významami, aby konzument uveril, že povedzme prezentovaný znak dobra je dobrom a ten, ku ktorému je znak mediálnou manipuláciou priradený, je skutočne, naozaj dobrý. Samozrejme, tieto znaky sú esteticky, emočne príťažlivé, vtierajú sa akoby samy sebou pod kožu recipienta, vsugerujú mu, že stačí disponovať len uvedenými znakmi, aby sa človek stal úspešným, spoločensky uznávaným. Na to potom nadväzuje svet reklamy. Potom už len stačí, aby človek používal len taký a taký šampón, jazdil na aute takej a takej značky a bude krásny a spoločensky žiaduci, úspešný. Stačí pracovať len s masovo uznanými znakmi a dosiahne sa všetko to, čo sa v reálnom svete dosahuje len praktickou hodnototvornou činnosťou ľudí v skutočných vzťahoch k iným ľuďom. Tým sa dostávame k druhej rovine problému.

2. Utváranie celebrit, o ktorých hovoril premiér R. Fico, prebieha v „sterilnom“ prostredí médií, akoby na zelenej lúke. Prebieha akoby šibnutím čarovného prútika, v oslnivej mágii médií. Reálna osobnosť sa však musí skladať, formovať, ako to povedal Alexander Matuška v slovách uvedených v záhlaví našej súťaže, z historicky utváraného sveta hodnôt, z praktickej činnosti spoločnosti a národa. To je predpoklad a základ, ktorý si nemožno nevšímať, ak chceme – v protiklade k odcudzenému procesu rýchlo kvasených mediálnych celebrit – chápať štruktúru osobnosti, jej sociálny obraz.

Sociálne určujúce črty a charakteristiky osobnosti sa totiž vytvárajú len v procese priameho alebo nepriameho pôsobenia človeka s inými ľuďmi. Ak R. Fico v protiklade k deformovaným obrazom celebrit vyzdvihuje ľudí práce, nie je to v nijakom prípade len javový výraz jeho politickej sociálnodemokratickej pozície. Nie je to len politicky fundovaná sociálnodemokratická téza. Vnútorňa štruktúra osobnosti, základ jej rozvoja môže byť vskutku odvodený iba zo vzťahu spoločnosti a individua, z reálnej činnosti. Lenže ak sa hlbšie zamyslíme aj nad citovanými slovami Alexandra Matušku, nejde pritom len o nejaký mechanický súčet dvoch častí v osobnosti – spoločenskej a individuálnej. Nejde len o konštatovanie spojiva medzi národným a individuálnym, medzi spoločenským

a individuálnym v človeku. Ak Alexander Matuška hovorí o vyslovovaní sa „po svojom a našom“, značí to chápať najmä túto väzbu, podstatu tohto spojenia. Osobitosť uvedenej väzby značí totiž aj osobitosť osobnosti, spôsob, akým vstupuje do sveta a osvojuje si ho. Je daná a podmienená historicky a kultúrne. Ak cítime, že niektorí umelci a spisovatelia sú osobitne naši, znamená to okrem iného aj to, že nejde o nejaký číry pustokvet originality, ale o dielo, ktoré do seba pretavuje široký kontext jestvujúcich spoločenských vzťahov a hodnôt, čo nás reprezentujú a utvárajú našu identitu. To je cesta osobnosti do sveta, ktorou sa otvára svetu a v ktorej sa svet otvára osobnosti.

* * *

ZLATÉ PÁSMO

Ako sa formuje skutočná osobnosť

Dominik Holíček

Gymnázium Janka Jesenského, Bánovce nad Bebravou

Osobnosť... kto ňou je?

Pre každého pravdepodobne niekto iný: priateľ – búľľavá vrba, hviezdny sexsymbol, zidealizovaná láska, vzorný rodič... Pre mňa človek, možno nenápadný, no určite nie všedný. Osobnosť je muž, ktorého žena ochorie a on sa dobrovoľne vzdá sexu, pretože ju má radšej ako samého seba. Radšej ako sex. Osobnosť je otec, ktorý sa nehanbí objať svojho syna aj napriek tomu, že jeho otec to nikdy neurobil. Žena, čo chráni svoje deti pred otcom alkoholikom, je osobnosťou. Osobnosťou je tínedžer, ktorý si vyberie vlastnú cestu, aj keď jeho rodina hovorí niečo iné. Každý z nás možno osobne pozná takýchto ľudí. A akosi podvedome k nim cítime istý druh úcty. Možno preto, že nevieme, čím všetkým sa títo ľudia museli prehrýzť.

Čo znamená osobnosť? Pre niekoho možno len slovo, pár správne usporiadaných hlások. Freud povedal, že osobnosť je dynamický organizmus, Jung zase, že je to sústava vzťahov, no podľa takého Watsona môžeme osobnosťou pomenovať aj konečný produkt zvykov. Všetkých známych definícií je spolu stodesať. Stodesať rôznych názorov na rovnakú vec! Kto z nich má pravdu? Asi to poviem dosť zjednodušene, ale myslím, že všetci. Každý jeden výrok odráža schopnosti a rozumovú úroveň mysliteľa, preto má každý svojím spôsobom pravdu.

A podľa mňa? V prvom rade je to príširoký pojem. Priširoký, aby sa nedal zneužiť. Film, hudba, kniha, politika, dejiny... To všetko si chcelo ukoristiť trošku žiari tohto „titulu“. No akosi pozabudli na to, že žiari len na ľuďoch, ktorí sú ho hodní. Používali ho len ako synonymum pre talent. Veď sa len spýtajte sami seba, koľko takýchto osobností si pamätáte, koľko zážitkov s nimi máte spoločných, koľko ich úsmevov ste spôsobili! Asi nie veľa... Prečo? Pretože do našich spomienok sa hlbšie vryli ľudia síce menej slávni, ale zato nám oveľa bližší.

Keďže na internete je dnes všetko, *vygooglil* som si prapôvodný význam tohto slovíčka. Znamená masku alebo toho, kto ju nosí. No napriek pôvodu slova by mala byť skutočná osobnosť pravým opakom. Nemala by svoje správanie či postoje meniť ako oblečenie: teraz sa mi hodí, oblečiem sa, teraz nie, nechám ho v skrini. Možno ma nazvete utopistom, keď poviem, že človek – osobnosť – by mal zachovať svoju pravú tvár bez ohľadu na to, ako veľmi mu to ublíži.

Ale nehovorím o slepom individualizme, keď nám nezáleží na názore samom osebe, a zastávame ho len preto, aby sme boli iní. Mali by sme vedieť, kde je a aká tenká je hranica. Hranica oddeľujúca trápnosť a správnu individualitu, ktorá de facto vychádza z núdze vlastného svedomia.

A tak sa každý môže rozhodnúť. Je len na ňom, čo urobí, preto každý formuje seba ako osobnosť len a len vlastným konaním či nekonaním. Nemôže sa na svoje problémy pozerať akoby z odstupu. Samozrejme, ovplyvňuje ho prostredie, výchova, kultúra... Ale človek, z vôle bohov obdarený slobodnou vôľou, dostal možnosť vybrať si. Buď sa rozhodnem konať ako človek vyhovávajúci sa na prílišný vplyv prostredia, výchovy, kultúry... alebo priznám vlastné chybné rozhodnutia a vykročím iným smerom. To znamená, že aj človek, ktorý celý život robil chyby, sa v jednom jedinom okamihu môže zachovať ako osobnosť a tým sa ňou stať.

* * *

Ako sa formuje skutočná osobnosť

Lubomír Fischer

Základná škola s materskou školou Dr. Milana Hodžu, Škarniclova 1, Bratislava

Pamätám si, že pod našimi oknami rástla mohutná lipa. Jedného dňa, keď som prišiel zo školy domov, na jej mieste boli narezané poľená. Cítil som to ako krivdu – veď toto bol predsa „náš“ strom! Tú lipu som vídal každý deň. S tým, že tam zrazu chýbala, som sa dlho nevedel zmieriť. Akoby tým, že ju vypílili, zničili niečo, čo neoddeliteľne patrilo k môjmu životu. Aj tá lipa bola mojimi koreňmi...

Človek na to, aby mohol spokojne žiť, potrebuje cítiť, že má svoje korene, a potrebuje si byť istý, že niekam patrí. Niekam a k niekomu. Na to, aby som cítil istotu vo svojom živote, potrebujem vedieť, kde je krajina, kde som doma. Potrebujem poznať národ, ku ktorému patrí.

Každý národ tvoria jeho osobnosti. Tak v minulosti, ako aj dnes na formovanie osobnosti vždy vplývalo okolie, v ktorom sa nachádzala. V minulosti ľudia žili spolu s prírodou. Dnes sme sa jej stratili. Ak sa chceme v živote nájsť, musíme sa k prírode vrátiť. Celkovo sa stratil blízky vzťah k tomu, čo nás obklopuje. Vytrácajú sa blízke rodinné putá, rodina je často odsunutá do úzadia. To, čo nás zaujíma a láka, je konzum, úspech, peniaze. Dnes každý chce mať „čo najviac“, a pokiaľ možno, tak „hneď“. Aký zmysel má však to nezmyselné naháňanie za všetkým? Máme úžasne výkonnú techniku, ktorá zatieni všetko, a nevidíme krásu v jednoduchej kvapke vody na tráve. V tej naháňačke sa nám akosi strácajú skutočné hodnoty – rodina, príroda, umenie...

Aby sa skutočné hodnoty mohli dostať na miesto, kam patria, musíme si uvedomiť, odkiaľ sme vyšli a kam chceme ísť. Poznať, kde sú naše korene a na čo môžeme byť hrdí. Myslím si, že moja generácia si neváži svoju minulosť. Koho z nás zaujíma? Kto z nás číta slovenské knihy, kto pozná slovenských výtvarníkov a hudobníkov? Poznávame vzdialené cudzie krajiny, nemáme však záujem poznávať našu krajinu. Obdivujeme takmer všetko, čo je cudzie, no naše vlastné buď nepoznáme, alebo si ho často nevieme vážiť. Vyrastá z nás generácia bez koreňov, budeme národom bez osobností?

Osobnosť formujú prežitie udalostí. Formujú nás ľudia, ktorých sme stretli a stretávame, výchova a vzťahy v našich rodinách, okolie, kde vyrastáme a žijeme. Každý si vytvára svoju osobnosť, či už na zlých, alebo dobrých základoch. Osobnosť zároveň ovplyvňuje národ, ku ktorému patrí. Vytvára jeho národnú minulosť a vzťahy vnútri národa, a najmä obraz vystupovania národa ako celku.

Slovenský národ má dávnu históriu, ktorá má svoje začiatky už v období Veľkej Moravy. Počas nej k slovenskému národu patrili mnohé významné osobnosti, ktoré národ ovplyvňovali a formovali tým ďalšie generácie osobností. Teda národ tvoril osobnosti a z osobností sa zároveň skladal. Ale nie každý jedinec nášho národa počas jeho histórie tvoril svoju osobnosť na dobrých základoch. Ich vplyvom národ samotný potláčal slobodné formovanie osobnosti a ničil tým prirodzený kolobeh formovania osobností v národe.

Národ, ktorý nežije pre budúcnosť, v ktorom nevyrastajú osobnosti, ktoré ho ďalej formujú, je odsúdený na zánik. Kam kráčaš, slovenský národ?

Na pni „našej“ lipy vyrástli znova zelené výhonky. Mám z toho radosť.

* * *

Ako sa formuje skutočná osobnosť

Lucia Šalátová

Základná škola, J. Švermu, Michalovce

Často počujem o niekom hovoriť – „to je silná osobnosť“, a naopak – „to nie je nijaká osobnosť“. V masovokomunikačných prostriedkoch sa to „osobnosťami“ len tak hmýri. Vyhlasuje sa osobnosť televíznej obrazovky, odovzdáva sa cena Oskar za najlepší herecký výkon, Nobelova cena za vedecké objavy, poukazuje sa na rôzne historické osobnosti. Začala som teda zisťovať, čo skutočne slovo *osobnosť* znamená. Po preštudovaní rôznej odbornej literatúry som prišla k záveru, že každý človek je pre všetkých ostatných ľudí okolo neho, ale aj sám pre seba konkrétnou osobnosťou. Prečo? Lebo každý človek má vlastné názory, uznáva určité morálne hodnoty a potreby, buduje si vzťah k ostatným ľuďom. Toto všetko spolu vytvára charakteristické znaky osobnosti: charakter, temperament, schopnosti, inteligenciu.

V názve témy je však slovo *osobnosť* rozvítené prívlastkom „*skutočná*“. Skutočnou osobnosťou je podľa mňa človek, ktorý vie, kým je, čo chce, ktorý svoj život prežíva aktívne, činorodo. To znamená, že ide rázne za svojím cieľom, nerobí veci, ktoré robiť nechce, a buduje si svoje postavenie v rámci skupiny. Jednoducho povedané – *je sám sebou*. Na to, aby to mohol človek uskutočniť, musí byť nezávislý, tvorivý a musí mať zdravé sebadomie. Len tak sa stáva skutočnou osobnosťou.

Teraz už viem, kto je osobnosť a aká je to skutočná osobnosť, môžem sa teda zamyslieť nad ďalším slovom v názve témy – „*formuje sa*“. Podľa môjho názoru formovanie skutočnej osobnosti znamená jej vznik, vývoj, rozvoj a zdokonaľovanie. Osobnosť vzniká už v okamihu vzniku života v lone matky. Už od útleho detstva sa vyvíja, po rokoch sa stane ustálenou vo svojej podstate. Avšak nie je nemenná, lebo sa môže ďalej zdokonaľovať. Jej ďalší rozvoj závisí od dvoch faktorov:

1. *od zdedených a vrodenných vlastností a schopností* – čo predstavuje spojenie so starým a starším. Je to tá časť osobnosti človeka, na ktorú sa poskladali jeho predkovia;

2. *od prostredia, v ktorom sa nachádza*. Výchova v rodine, láskaví, chápací a starostliví rodičia, neskôr škola, učitelia, kolektív, priatelia. To je druhá časť osobnosti, na ktorú sa zbiera spoločnosť a národ.

Posledným slovom, ktoré tvorí názov témy, je „ako“. Kratučké slovo, ktoré však vyjadruje to najpodstatnejšie. Spôsob, akým z malého dieťaťa vychovať silnú a vytrvalú osobnosť. Traduje sa, že všetko sa odvíja od rodiny. V rodine dieťa preberá prvé vzory správania od rodičov a získava prvé sociálne skúsenosti. Rodičia zdieľajú s dieťaťom prevažnú časť jeho života a sú zainteresovaní do jeho každodenných aktivít a zážitkov. Ak má byť rodinná výchova úspešná, musí sa nevyhnutne zmeniť na lásku bez podmienok. Cestou k srdcu dieťaťa sú jasné výchovné ciele rodičov, zrozumiteľné a prijateľné „pravidlá hry“ a priateľský spôsob ich uplatňovania.

Ak hovoríme o výchove, nesmieme zabúdať ani na kresťanskú výchovu a výchovu k viere. Milosťou sviatosti manželstva rodičia dostali zodpovednosť a výsadu evanjelizovať svoje deti. Už od prvých rokov života ich majú uvádzať do tajomstiev viery, lebo sú svojim deťom „prvými svedkami viery“. Majú ich od najútlejšieho detstva zapájať do života cirkvi. Spôsob života v rodine môže budovať citové postoje, ktoré po celý život zostávajú pravými predpokladmi a oporami živej viery. Cirkev samotná sa považuje po rodine za druhú veľkú výchovnú inštitúciu. Právo cirkvi na výchovu a vzdelávanie vyplýva zo slov evanjelia: „*Chodte teda, učte všetky národy...*“ (Mt 28, 19). Cirkev na formovanie svojich členov dostala od samotného Stvoriteľa zásady regulujúce správanie vo forme kresťanského Desatora. Nezabiješ, nezosmilníš, nepokradneš, nebudeš krivo svedčiť.

Ak si dieťa osvojí tieto zásady, ktoré mu vstúpajú rodina i cirkev, stane sa v dospelosti skutočnou osobnosťou. Nepodľahne zlému vplyvu spoločenských skupín, v ktorých sa v živote ocitne. Bude vedieť zaujať správny postoj aj k vyjadreniam masovokomunikačných prostriedkov, ktoré nás už dnes každodenne sprevádzajú. Stane sa dobrým rodičom, ktorý pre spoločnosť a národ vychová opäť skutočné osobnosti, ktoré nepotrebujú slávu, obdiv ani popularitu. Ich Nobelovou cenou bude šťastný smiech detí a zdravé sebedomie národa.

* * *

Ako sa formuje ľudská osobnosť

Richard Turcsek

Základná škola, Mierová 67, Želiezovce

Ľudská osobnosť je pojem veľmi relatívny. Nedokážeme ju opísať, znázorniť, vysvetliť ani vyjadriť nijakým spôsobom a nevieme ju k ničomu ani prirovnať. Prečo? Pretože ľudská osobnosť je niečo výnimočné a neopísateľné. Je to dar a zároveň aj prekliatie. Ľudskú osobnosť možno teoreticky a veľmi jednoducho definovať ako súhrn všetkých povahových vlastností a charakterových črt človeka. Je to však niečo oveľa viac, od čoho môže závisieť celý život človeka, naznačuje nám, ako sa máme rozhodnúť v náročných situáciách a vytvára takmer celý náš vonkajší prejav.

Ako sa hovorí: „*Každý je strojom vlastného šťastia*.“ A presne toto isté platí aj pri ľudskej osobnosti. Dôvodom je, že osobnosťou sa človek nerodí, ale nadobúda ju počas života. Každý človek si musí vlastnú osobnosť formovať a pracovať na nej. Nikdy však žiaden človek nedokáže vypracovať svoju osobnosť k dokonalosti. Na jednej strane sa to nedá z ľudského hľadiska, keďže každý má svoje chyby, na druhej strane sa to nedá preto, že dokonalú osobnosť nikto nevie opísať ani definovať. Je to ako „ručičke váh“. Ak sa určitá črta osobnosti páči jedným, nemusí sa zákonite páčiť druhým. Za čo vás niektorí milujú, za to vás iní môžu nenávidieť. Vyhovieť sa nedá každému. Ľudia sú rôzni, ako aj ich osobnosti. Pri vyslovení slova „ľudská osobnosť“ zide na um každému niečo iné. Niektorí si pod týmito slovami predstavujú vlastnosti, iní povahu a niektorí aj vnútornú „veľkosť“ daného človeka. Osobnosť má isto každý z nás a je len na ňom, aká je. Závisí to od daného človeka a od toho, ako žije vlastný život.

Či robí skutky dobré, alebo zlé. Preto najmä skutky výrazne formujú osobnosť ľudí. Ale nemusí to byť pravidlom, že kto koná zlé skutky je aj zlá osobnosť a naopak. Práve pre toto je ľudská osobnosť niečo neopísateľné. Jednoducho sa nedá na základe niektorých skutkov človeka určiť, akú má osobnosť. Mnohí to však robia, a dopredu tak mnohých odsudzujú. A to nie je správne. Každý by mal dostať aspoň jednu šancu, aby ukázal, akým je človekom. Všetci na to máme právo.

V súčasnosti sú však ľudia ľahko ovplyvniteľní črtami doby, čo sa mi veľmi nepáči. Vedie to k tomu, že *upadá aj osobnosť*. Nechajú sa ovplyvniť nielen kolektívom, ale aj jednotlivcami. Nevedia si vytvoriť vlastný názor, podľa ktorého by sa riadili a žili svoj život. Tí, ktorí sa usilujú mať na ostatných vplyv, veľmi dobre vedia, čo robia. Vedia si vytypovať istých ľudí, ktorí sú na tieto veci

náchylnejší. A tí sa tomu jednoducho nevedia brániť, lebo nie sú vnútorne dostatočne odolní a podľahnú veľmi ľahko. Je to, skrátka, sprievodný znak dnešnej doby, a neverím, že by v blízkej budúcnosti prišla nejaká radikálna zmena. *V mojich očiach sú ľudia, ktorí majú vlastný názor a zdravý úsudok, najcennejšími hodnotami súčasnosti.* Majú môj obdiv a plne s nimi súhlasím. Veď prečo by som práve ja mal vyznávať názor dakoho iného? Je to predsa nelogické a proti zákonitostiam zdravého rozumu. Ľudská osobnosť je komplikovaná súčasť každého z nás. A je najmä na nás, ako si ju vybudujeme.

V súvislosti s ľudskou osobnosťou chcem spomenúť hlavne charakter. Uvediem výstižný citát: „*Tvorcom šťastia každého je jeho charakter*“ (Cornelius Nepos). Musím s tým súhlasiť. Súdja nás podľa našich typických vlastností. Od toho závisí, či budeme šťastní, obľúbení a pre iných zaujímaví.

Alebo nás, práve naopak, pre náš charakter nebudú mať radi. A hoci by sme v mnohých situáciách nechceli reagovať tak, ako práve reagujeme, náš charakter nám to jednoducho nedovolí. Je vyformovaný určitým smerom a nevieme ho zmeniť v priebehu niekoľkých minút či sekúnd. Je zaujímavé, že nie všetci okolo nás vedia vnímať náš charakter rovnako. Každý ho môže vnímať aj brať odlišne. Buď s ním sympatizovať, alebo ho odsúdiť. Rovnako aj my môžeme vlastný charakter vnímať inak ako ľudia okolo nás. A pritom možno ani jeden z týchto úsudkov náš skutočný charakter nevystihuje.

S charakterom opäť súvisí niekoľko vecí dotvárajúcich ľudskú osobnosť.

Napríklad také *svedomie*. Niektorí sa nad vlastnými skutkami vedia pozastaviť a zamyslieť nad tým, čo vykonali. Iní, naopak, nemajú problém vykonať hocičo bez toho, aby ich to čo i len minimálne trápilo. To je ďalší dôkaz ľudskej odlišnosti. Na záver by som chcel podotknúť, že formovanie ľudskej osobnosti je „*beh na dlhé trate*“. Je to proces, ktorý trvá celý život človeka a sprevádza ho na každom kroku. Je to veľmi náročný proces, ktorý však prináša ovocie. Tým, ako človek zbiera životné skúsenosti, sa mení. Mení sa aj jeho osobnosť. A práve osobnosť je najdôležitejšou črtou ľudí. Osobnosť je to, vďaka čomu sa každý z nás môže cítiť výnimočný a môže si povedať: „*Nie som len ďalšia ryba v mori, som výnimočný a som na to hrdý.*“

* * *

Ako sa formuje skutočná osobnosť

Patrik Strakay

Základná škola s materskou školou, Školská ul., Chminianska Nová Ves

Osobnosť. Pojem, nad ktorým sa ľudia zamýšľajú už dlho. Kto je vlastne tá osobnosť? Stretávame sa dokonca s vysvetlením, že je to „*rozumné zviera*“. A čo rozumieme pod slovom rozum? Je to schopnosť človeka ako tvora stojaceho na najvyššom stupienku medzi živými tvormi, prostredníctvom ktorej vie posudzovať rozličné veci a rozmyšľať o nich. Pamätá si minulosť a môže si predstavovať budúcnosť.

Človek a spoločnosť sú prepojení už od doby kamennej. Už tam začala spoločnosť formovať prvé osobnosti – smelých, odvážnych tvorov, ktorí dokázali brániť vlastné rody, zabezpečiť pre ne obživu, ale aj obetavé a starostlivé matky, zakladateľky rodov, čo rodili a vychovali nebojácnych synov a dcéry.

Ako sa formuje skutočná osobnosť? Na to máme v knihách jednoznačnú odpoveď. Je to dlhodobý celoživotný proces, ktorý sa začína už v ranom detstve. Pojem osobnosť (persona) sa prvý raz objavil v starom Grécku. Keď divadelný herec hral novú rolu, vždy si bral masku (personu). Časom sa týmto pojmom začal označovať človek s istým súborom vlastností. Pohľad do dejín ľudstva nám ponúka veľa známych osobností z rôznych oblastí života. Boli to panovníci, vedci, umelci.

Čo všetko vplývalo na to, že sa stali osobnosťami? U panovníkov možno rodinné prostredie a obdobie, v ktorom žili, alebo aj nadanie zdedené po predkoch. Mohli to byť i osobné vlastnosti ako pracovitosť, vytrvalosť, originálne nápady, pokrokové zmýšľanie v dobe, v ktorej žili. Alebo to bolo ich úsilie vyniknúť nad ostatnými ľuďmi? Tieto otázky si človek kladie stále a dodnes ešte nepozná jednoznačnú odpoveď. V tvorbe sa ľudia opierajú o poznatky získané už predkami a obohacujú ďalej ľudský rod. Spätne vracajú spoločnosti to, čo ona do nich vložila – rozumnú vládu, vedecké vynálezy a medicínske objavy, ktoré priniesú osoh mnohým ľuďom na svete a neustále zlepšujú životnú úroveň človečenstva. Títo ľudia sú v spoločnosti vážení a ctení.

Naša súčasná spoločnosť má veľa osôb, ktoré sú verejnosti známe. Pochádzajú z politiky, kultúry a umenia, ale aj vedy. Možno však o každej z nich povedať, že sú osobnosti? Myslím si, že nie. Ich prínos pre našu spoločnosť nemusí byť vždy kladný.

Každoročne významné osobnosti sveta odmeňujú známym ocenením – Nobelovou cenou. Neoceňujú sa iba tí jednotlivci, ktorí sú autormi významných vynálezov, čo pomohli celému ľudstvu, ale aj tí ľudia, čo celý život zasvätili boju

za mier a rovnoprávnosť všetkých ľudí na našej krásnej „modrej planéte Zem“. Bez ich úsilia o svet bez vojny by na našej planéte neboli nijaké vynálezy ani medicínske objavy v liečbe závažných civilizačných chorôb, lebo úspešne pracovať sa dá iba v mierových podmienkach.

Medzi veľké osobnosti sveta patria: Karol IV., Mária Terézia, Peter Veľký ako panovníci, Nelson Mandela ako bojovník za základné ľudské práva černochovej Matka Tereza ako ochrankyňa najbiednejších, Louis Pasteur ako vedec a lekár, ale aj pápež Ján Pavol II., ktorý sa do srdca ľudí zapísal ako človek nesmierne tolerantný a schopný kompromisov, neúnavný bojovník za porozumenie medzi národmi bez ohľadu na náboženské vierovyznanie.

Myslím si, že takou malou osobnosťou je každý človek, ktorý zvíťazí nad alkoholom alebo tvrdou drogou. Tento človek zvíťazí sám nad sebou a to je ten najťažší životný boj.

* * *

Ako sa formuje skutočná osobnosť

Ján Kristián Macko

Základná škola, Viestova ul., Myjava

Prečo táto téma?

A prečo nie?

Vesmír je obrovský, aj makrokozmos sa skladá z mikročiasťok. A tam kdesi na konci, až na konci je ľudská maličkosť. „Vraj osobnosť!“ Ako sa to začalo? Ak veríme v Stvoriteľa, je to jasné, ak veríme v evolúciu, ešte jasnejšie. A ak veríme v seba, možností na rozmýšľanie máme na celý život. Osobnosť! Znie to tak inteligentne. A predsa nemusím byť JUDr. ani MUDr., hoci je to skvelá predstava, aby som bol osobnosťou. No veď posúďte sami! Na svet som čakal celých desať rokov, odkedy ma moja mama chcela mať. To je večnosť! Tam niekde v hmle som čakal a čakal...

Veríte v reinkarnáciu? Predstavte si tú mikročiasťku sekundy, keď sa to stalo, chytil som sa a nepustil.

V toku času a histórie aj ja pridám k životu svoju časť. Najväčšie osobnosti sú deti. Emotívne, pravdivé, priamočiare, až máte chuť im zamknúť ústa. Nepoznajú zákony dospelých, lži ani podrazy. Dospelým sa to nehodí, nehodí sa pravda, krik, večný pohyb. Ale veď aj oni boli deti. Ak použijem jednotné číslo, vyjde mi dieťa – osobnosť od narodenia – každé je iné. Poznáte to, deti sú hravé, zvedavé,

ale aj nervózne a neopatrné. Tu prichádza anjel strážny – mama aj otec. Niekde iba mama, otec chýba, inde ani jeden – je tam prázdno, a aj to formuje ľudskú osobnosť. Chcel by som spravodlivosť pre deti, veď každé dieťa, až na malé výnimky, má mamu aj ocka. Prečo nie sú zákony iba pre deti? Viete koľko šťastných dospelých by bolo? Menej vrahov, podvodov, najmenej však ľudí na psychiatriách a v ústavoch. Neveríte? Stačí na to šťastné detstvo. Z detstva čerpáme silu na celý život. A koľko úžasných osobností je nedocenených a neocenených. Celé detstvo aj mladosť plnili len želania niekoho iného. Potom zomreli rodičia, dospelí ostali slobodní a strašne sami.

Preto majme radi deti! Myslím si, že nie každý dospelý to dokáže. Prečo? Lebo ani ich nemali radi. A všetci sme osobnosti. Narodili sme sa, rástli a kopírovali správanie, tradície, návyky našich najbližších. Kto mal šťastie, kráča v živote s láskou. Ja tú lásku mám. Som milovaný mojou rodinou. Nevieť sa dočkať dospelosti. Ach, tie otázky života! Maturita, promócie, cestovanie, cudzina, ale aj vlastná zodpovednosť. A tie mamine záhadné poznámky! „V osemnástke budeš plnoletý, ale ešte nie dospelý,“ alebo „dočkaj času ako hus klasu,“ to ma štekľí na duši a nedá mi spať. Najradšej by som to všetko preskočil. Po chvíli snenia sa zastavím: „A čo keď ešte nie som skutočná osobnosť? Ale raz určite budem!...“

* * *

Ako sa formuje skutočná osobnosť?

Michaela Linková

Základná škola sv. košických mučeníkov, Košice

„Ak chceme porozumieť stromu, musíme sa pozrieť do zeme, v ktorej sú jeho korene.“ Nejakto podobne je to aj s ľuďmi. Myslím si, že aj dnešná doba má mnohé osobnosti. Skutočné osobnosti však vždy narážali na odpor priemerných ľudí a priemerné osobnosti nie sú schopné porozumieť človeku, ktorý sa odmietol držať konvenčných zvyklostí a namiesto toho sa rozhodol vyjadrovať svoj názor odvážne a úprimne. Človek sa dávaním nevyprázdňuje, ale naplňuje.

Kto je to vlastne skutočná osobnosť? Akému človeku a s akými charakteristickými či povahovými vlastnosťami by sme mohli pripísať tento titul? Veď svet sa hmýri „osobnosťami“. Ako sa sformovali?

Stačí sa párkrát objaviť na televíznej obrazovke a oslniť krásnym úsmevom? A ak nie ste práve šetrný typ a za pár tisíc eur ste si dali urobiť plastiku nosa, možno sa dostanete aj do súťaže, kde vám povedia, či ste podľa ľudí osobnosť,

alebo nie. Celebrity, ktoré väčšina ľudí obdivuje, pretože sú slávne a úspešné, majú veľa peňazí, vozia sa na drahých autách, chodia na dovolenky do celého sveta... no nemusia byť skutočnými osobnosťami. Dôležité nie je to, čo človek má, ale kým je. Pretože vo vnútri sú niekedy títo ľudia prázdni a plytkí.

„*Aby sme mohli ohodnotiť cnosti človeka, netreba sa naň pozerat' vo veľkých udalostiach, ale v každodenných situáciách.*“ (Blaise Pascal)

Niekedy, keď sa pozriem okolo seba, vidím ľudí, ktorí podľahli. Podľahli názorom iných, podľahli ich falošným predstavám a už viac nie sú tým, kým boli. Preto ak chceme byť skutočnými osobnosťami, predovšetkým by sme mali byť sami sebou. Neusilovať sa za každú cenu byť alebo podobať sa niekomu inému. Ak chceme v živote niečo dosiahnuť a chceme byť skutočnou osobnosťou, nikdy by nám nemala chýbať trpezlivosť, odvaha, sila, túžba, radosť, úprimnosť, zdravý sedliacky rozum, láska a viera.

Osobnosťou, ktorá prináša niečo užitočné spoločnosti, sa človek nerodí, ale formuje sa po celý život. Morálne a etické hodnoty sa odovzdávajú z generácie na generáciu, pretože v spoločnosti človek získava informácie a skúsenosti, učí sa na chybách druhých, ale i na vlastných. Pravá osobnosť nemusí byť vôbec populárna ani medializovaná. Môže žiť celý život „pri hrncoch“. Preto stačí, ak vykonáva svoju prácu alebo zamestnanie zodpovedne a svedomito bez ohľadu na osobný prospech, finančné ohodnotenie či kariéru. Skutočná osobnosť neriadi svoj život podľa toho, či jej ľudia tleskajú, alebo nie. Má vlastnosti ako česťnosť, skromnosť, húževnatosť, láskavosť, nezištnosť a obetavosť.

Paradoxom je, že práve skutočná osobnosť málokedy získa takéto ocenenie. Prečo? Pretože slovo osobnosť je podľa mňa iba synonymum pre výraz človeka s charakterom. A charakter jednoducho nemôžeme určiť, ak človeka osobne nepoznáme, ak nie sme očitými svedkami jeho konania v bežnom živote, v každodenných, ale i stresových situáciách. Nedá sa to teda určiť podľa nejakej ankety úplne cudzích ľudí.

Preto je ťažké s istotou povedať: „*Toto je osobnosť.*“ A je krásne, no zároveň oveľa ťažšie ňou byť. Ako povedal Alexander Matuška. „Prvým znakom osobnosti nie je originalita za každú cenu... Osobnosť je vždy syntéza ‚čohosi‘, skladajú sa na ňu predchodcovia, skladá sa na ňu, zbiera sa na ňu spoločnosť a národ, a osobnosť to národu a spoločnosti vracia...“ Sformovať takúto ľudskú bytosť, ktorá je hodná označenia homo sapiens sapiens, je dlhodobý proces, to je život. No nielen osoby samotnej, ale aj správania ľudí v jej okolí. Práve život a jeho najobyčajnejšie okamihy, trápenia a radosť nás formujú a stále znova nám ponúkajú šancu vybrať si. Budeme osobnosti alebo ako povedal Shakespeare: „*Prázdne bubliny, do ktorých keď raz fúkneš, splasnú samy.*“

Myslím si, že medzi osobnosti patrí napríklad pán Ladislav Chudík, básnik Milan Rúfus či MUDr. Pavol Traubner. Pre mňa bol a stále je skutočným vzorom a osobnosťou vo všetkých zmysloch slova aj Svätý otec Ján Pavol II. Práve on bol úžasným príkladom toho, ako dokáže jedna osobnosť zmeniť masu ľudí. Osobnosť teda neznamená byť za každú cenu originálny, ale byť skromný, mať duchovné a morálne základy, vieru v Boha, ale i vieru v seba. A nesmieme taktiež zabudnúť, že nejde iba o nás, ale ovplyvňujeme aj tých, s ktorými prichádzame do kontaktu. Buďme inšpiráciou pre ostatných. Azda sa to raz podarí aj mne.

* * *

Ako sa z človeka formuje skutočná osobnosť

Miroslav Petřík

Základná škola, Kúpeľná ul., Prešov

Ako sa formuje skutočná osobnosť? To je zaujímavá otázka. Kto je to vlastne skutočná osobnosť? Vari nejaká slávna osobnosť alebo nebudaj osobnosť z televíznej obrazovky? A ako sa takáto osobnosť vôbec formuje?

Každý z nás je istým spôsobom jedinečná a neopakovateľná osobnosť. Líšime sa navzájom nielen výzorom, ale aj charakterom a vlastnosťami. Na svete neexistujú dve rovnaké osobnosti. Dokonca aj dvojčičky, ktoré majú úplne rovnaký výzor, sa od seba odlišujú svojimi charakterovými črtami. Je len na nás, ako si svoju osobnosť vyformujeme. Ako sa to robí? Osobnosť formujú názory, vedomosti, poznatky a skúsenosti, ktoré sme počas svojho života nadobudli. Podľa nich sa naša osobnosť formuje a vyvíja. Znie to jednoducho, ale realizuje sa to oveľa ťažšie. My ľudia v puberte máme vo zvyku so svojimi rodičmi v ničom nesúhlasiť. To preto, že v tomto období si vytvárame svoje vlastné názory na svet, ktoré sa dosť často výrazne odlišujú od názorov našich rodičov. Formuje sa naša osobnosť. Už totižto nie sme deti, ktoré potrebujú vodiť za rúčku. Rodičia si proste musia zvyknúť, že s nimi už nemôžeme vo všetkom (ak nie v ničom) súhlasiť. Máme už aj dosť skúseností so svetom, v ktorom žijeme. Dobrá rada od rodiča sa vždy zide, ale poctivý tínedžer to pustí jedným uchom dnu, druhým von. Formovanie osobnosti v puberte závisí od rebélie, ako nazývajú vytváranie názorov naši rodičia.

Osobnosť formujú aj naše vedomosti. V škole do nás vedomosti len tak sypú. Niekedy aj ja nastavím úsporný režim. Ale vedomosti nám naozaj pomáhajú zorientovať sa v dnešnom svete. Ak človek nemá dosť vedomostí a poznatkov

v danej veci, nemôže si o nej vytvoriť názor, ak si len nevytvorí zlý názor. A ako vieme, ktorý názor je dobrý a ktorý zlý? V každom prípade si treba vypočúť každý názor. Myslím, že neexistujú dobré a zlé názory. Sú len názory, ktoré preferujeme my a ktoré iní. Odsudzovanie iných názorov nie je dobré, aj keď opodstatnená kritika je na mieste. Stáva sa, že máme na vec trochu iný názor ako väčšina spoločnosti. Vtedy zvyčajne naoko súhlasíme, lebo sa bojíme vyjadriť svoj názor pred ostatnými. Ak sa človek bojí vyjadriť svoj názor, nie je skutočnou osobnosťou. Skutočná osobnosť si za svojimi názormi vždy stojí a nepochybuje o nich. Je človek, ktorý vždy súhlasí s väčšinou, skutočnou osobnosťou? To neviem. Možno sa tiež len bojí vyjadriť svoj názor. Strach je najväčším kameňom úrazu.

Dôležitými faktormi formovania našej osobnosti sú aj naše osobné skúsenosti. Možno sme mali na nejakú vec názor, o ktorom sme si mysleli, že ho nikdy nezmeníme. No po osobnej skúsenosti sme úplne zmenili názor. Čiže nezáleží všetko len od teoretických vedomostí. Pokiaľ niečo neskúsime na vlastnej koži, neutvoríme si o tom správny názor. Skutočná osobnosť preto nemôže mať iba teoretické vedomosti.

Formovanie skutočnej osobnosti je teda naozaj náročné. Skutočná osobnosť by mala mať vlastný názor, podmienený vlastnými skúsenosťami a vedomosťami, ktoré nadobudla počas svojho života.

* * *

Ako sa formuje skutočná osobnosť

Miriám Fulmeková

Základná škola s materskou školou Dr. Milana Hodžu, Škarniclova 1, Bratislava

Myslím si, že osobnosť sa formuje od malička. Už od útleho detstva na človeka vplýva rodina a prostredie, v ktorom vyrastá. Vplývajú na ňu aj vonkajšie faktory – spoločnosť (škola, krúžky...). Dôležitou súčasťou formovania osobnosti je aj samovýchova – to znamená, že si človek utvára vlastné názory, zásady, ktorých sa drží, a určuje si životné ciele a cesty. Od tohto záleží, či sa osoba vyformuje do osobnosti. Alebo žeby to bolo naopak? Žeby každý z nás bol od narodenia osobnosťou a od vplyvov a okolia záviselo, či ňou aj ostane?

V každom prípade, osobnosť musí mať charakter. Pravú osobnosť len tak niečo nerozhádže a mala by byť tak trochu aj flegmatikom, pretože na ceste za svojím cieľom či snom sa určite stretne aj s nesúhlasom a neprajníkmi. Mala by byť cieľavedomá a nezávislá, ale aj sebavedomá a pribojná, no tieto vlastnosti sú

vhodné iba v primeranom množstve, ako aj sebakritickosť. Dôležitou vlastnosťou je aj schopnosť vedieť znášať prehry či povedať NIE, pretože s týmito situáciami sa stretne azda každý človek. Osobnosť by mala oplývať prirodzenou inteligenciou alebo by mala byť aspoň bystrá. Diplomaciknosť je vítanou vlastnosťou – schopnosť vyviaznuť z nepríjemných situácií bez jediného škrabanca je veľmi výhodná. Rafinovaná a prefikovaná – aj taká môže byť osobnosť. Osobnosť by mala mať vlastnosti, ktoré potrebuje na dosiahnutie vlastného cieľa. Sangvinik, melancholik, extrovert, introvert. Podľa povahy môže osobnosť zhodnotiť vlastné predpoklady na splnenie životnej cesty.

Originalita. Touto vlastnosťou osobnosť môže, no nemusí oplývať. Odlišnosť pomáha oddeliť sa od nudných a fádnych davov ľudí a to je pre osobnosť pozitívne, pretože je ľahšie zapamätateľná. Mať originálnu myšlienku či byť originálny je dobré, no originalita za každú nie je znakom osobnosti, naopak, je znakom neinteligencie a ten, kto sa snaží upútať za každú cenu, sa nedá nazvať inak ako úbožiacom či hlupákom.

Osobnosťami nemusia byť len ľudia, ktorí niečo dosiahli, vynašli alebo zreformovali. Osobnosťami sú pre mňa aj obyčajní ľudia, ktorí nezištne pomáhajú a podporujú blízkych či priateľov. Konajú pre blaho druhých aj napriek tomu, že je to riskantné. Osobnosťou môže byť aj človek, ktorý sa drží svojich zásad alebo názorov aj napriek tomu, že idú proti prúdu, aj napriek odlišnému názoru či konaniu okolia.

Spoločnosť formuje osobnosť tým, že na ňu vplýva médiami, vstępuje jej názory, poučuje ju. Osobnosť si môže vybrať, či s nimi súhlasí, alebo nie. Vždy sa však nájde skupina ľudí, ktorí majú podobný názor alebo budú súhlasíť s jej názorom. Pod rukou spoločnosti sa osobnosť „za chodu“ naďalej formuje a pretvára. Osobnosť na oplátku formuje spoločnosť. Mení ju svojím konaním, názormi alebo aj tým, že sa dostane do povedomia spoločnosti. Môže pretvárať názory či postoje spoločnosti k určitým témam, veciam, problémom.

V súčasnosti nám médiá predostierajú neustále tzv. *celebrity*. Nemýľme si však osobnosť s celebritou. Celebrita nemusí byť osobnosťou. Celebrita je známy človek, osobnosť nemusí byť známa. Osobnosť nepotrebuje byť známa. Pravá osobnosť sa nepotrebuje pretŕčať na všetkých možných aj nemožných miestach, len aby si ju niekto všimol. Stačí jej uznanie a rešpekt priateľov alebo rodiny. Takýto človek je pre mňa *pravou osobnosťou*.

* * *

Ako sa formuje skutočná osobnosť

Dominika Napová

Základná škola, Mierová 67, Želiezovce

Pre niektorých sú skutočnými osobnosťami ľudia, ktorých tváre sa na nás usmievajú z titulkov prestížnych časopisov. Zdá sa nám, že títo ľudia majú všetko – prestíž, peniaze, môžu si splniť prakticky každý sen od miliónovej dovolenky po bezhlavé vymetanie obchodov.

Neuvedomujeme si však, že neobdivujeme ich osobnosť, ale ich falošnú „bulvárnu podobu“. Tá by bola ochotná pre náš obdiv zniesť naoko aj modré z neba. Lenže to, čo si tieto osobnosti skutočne myslia, zostáva skryté. Ale treba sa za svoj názor hanbiť? Je potrebné vidieť svoj vzor práve v niekom, kto najviac komerčný? A to všetko len preto, aby ste zapadli do davu? Prečo nám nie sú známe mená ľudí, ktorí niečo dokázali aj bez komerčnej reklamy? Úvaha je o vlastnom necenzurovanom názore, za ktorý sa netreba hanbiť. Pokúsím sa vám priblížiť ten môj.

Áno, som mladá. Zatiaľ nepociťujem tú ohromnú ťarchu života, pretože ma kryjú ochranné krídla rodičov. Zatiaľ mám odstup od problémov dospelých. Plná elánu verím, že život je gombička, ktorá mi patrí. Zatiaľ nemám nič vlastné, no verím, že raz budem všetkým, čím len budem chcieť. Verím, že raz sa mi splnia všetky moje sny. Aj keď niekedy s takou malou dušičkou, ktorá ma stiahne dole na pevnú zem.

Je to absurdné, ale viem, že život mi i tak nič nedaruje. Viem, že príde chvíľa, keď budem chcieť utiecť domov, skryť sa pod maminu sukňu, plakať a nechať si pritom nežne zotierať slzy z tváre, no nebudem to môcť spraviť. Vtedy budem myslieť na chvíle, ako je táto, a tak akosi nostalgicky v kútiku duše spomínať na tie krásne bezstarostné časy – na detstvo. Je veľmi nespravodlivé, že nám pretečie pomedzi prsty, a my ten jemný pramienok už nedokážeme zachytiť, v myšlienkach sa stále vraciame do toho krásneho obdobia, až je nám z toho všetkého čoraz ťažšie na duši.

Viem, že nikto nemá všetko, tak ako viem, že nikto nemôže byť dokonale šťastný. A v tom je asi tá jediná spravodlivosť na tomto svete. Hovorí sa, že život ti dá jednu skutočnú šancu. Nie každý sa narodí s rovnakým šťastím, ale každý dostane tú svoju šancu zmeniť svoj osud. Verím tomu, a je len na nás, ako naložíme so svojím životom.

Podľahneme väčšine, necháme sebou manipulovať? Tak či tak, život z nás vykresle čosi unikátne. Každá osobnosť je iná, lenže niekto to v sebe potláča,

zatiaľ čo iný svoju osobnosť berie ako prirodzenosť. Moja osobnosť ešte určite nie je vyformovaná. Na to je potrebný čas. Čas, ktorý nám ukáže mnoho životných situácií. A keď ich vyriešime, budeme opäť o čosi múdrejší a skúsenejší.

Mladí ľudia robia veľa chýb, ktoré sú späté s ich ľahkovážnosťou a neskúsenosťou a často aj s prílišným sebedomím. Sebedomie je, samozrejme, dôležité, ale iba v správnej miere. Je preto potrebné brať nám vietor z plachát? Má vôbec význam vždy a pred všetkým nás ochraňovať?

Nebolo by lepšie priviesť nás na tú správnu cestu tým, že nás problémom vystavíte vy rodičia tvárou v tvár? Pretože musím priznať: takmer všetko vyriešite za nás. Opatíte nás svojou prílišnou láskou, ktorá otupí naše formovanie.

Nie, nevyčítam tento typ starostlivosti žiadnemu z vás, lebo si viem predstaviť, že pre nás chcete len to najlepšie. Zároveň si však treba uvedomiť, že problémami len tak akosi flegmaticky „pretečieme“ bez zodpovednosti. Zatiaľ čo iní to za nás vyriešia a zase je všetko v poriadku. Na druhej strane sú však deti, ktoré majú také zlé detstvo, že nemusia riešiť iba vlastné problémy, ale rovno aj tie „dospelácke“. V kútiku duše by som si želala, aby sme si boli všetci rovní, našli rovnaké podmienky, a aby sa niektorí nemuseli dlho trápiť v detstve, v období, ktoré sa má do našich pamätí zapísať ako to najkrajšie. Želala by som si, aby mali všetky deti aspoň toľko šťastia, ako mám ja.

Takže čo si myslíte po týchto dlhých myšlienkach teraz? Zmenil sa váš názor?

Alebo túto dlhú, vyčerpávajúcu a bezvýznamnú úvahu posuniete ďalej? V každom prípade papier ešte neodkladajte a dovoľte mi pootvoriť vám okienko do mojej mysle, poodhliť vám niečo zo svojho srdca.

Človek, ktorý dokázal aj z mála vyťažiť veľa, ktorý vedel každú zlú skúsenosť premeniť na čosi obohacujúce a pri všetkých svojich nemalých problémoch vie myslieť aj na iných, a je šťastný z toho, čo má, tak takýto človek má pre mňa hodnotu, akú si nik iný nemôže získať slávou ani peniazmi. Má pre mňa charakter, ktorý mi je drahší nad zlato – je to skutočná osobnosť a nemusím ju hľadať v časopisoch, stačí, keď sa pozorne obzriem okolo seba.

Zdá sa vám to zidealizované ako z rozprávky? A nech! Sú ideály, ktoré v človeku zostanú aj po rokoch, držia sa v jeho celej bytosti ako koreň stromu zrastený so srdcom zeme. Tak sa svojich ideálov nevzdávajte!

* * *

STRIEBORNÉ PÁSMO

Ako sa formuje skutočná osobnosť

Petra Šimková

Základná škola, Hlboká cesta, Bratislava

Ako sa tvorí osobnosť? Keď sa teraz len tak pre zábavu zahľadíte na túto otázku a pokúsite sa nájsť v hlave na ňu odpoveď alebo nejaké diskutabilné vysvetlenie, koľko takých odpovedí vám zide na um? Určite aspoň sto. Ale čo teraz? Ako to teda skĺbime dohromady? Je isté, že nech si ktokoľvek myslí čokoľvek, každý má nárok na vlastné myšlienky a vlastné vysvetlenie tejto otázky. Tento článok zahŕňa moje vysvetlenia.

Všetko živé sa raz narodí, prežije si vlastnú cestu a umrie. Toto je kolobeh života, na ktorý si už nejakých pár miliónov rokov zvykáme. Nedá sa proti nemu postaviť. Narodenie a smrť neovplyvníme. Avšak tú cestu medzi nimi si tvoríme sami. Môžeme si ľudský život predstaviť ako plastelínu. Malý kúsok plastelíny, ktorý formuje každý jeden dotyk, úder, ale aj pohladenie. Keď sa narodí dieťaťko, automaticky sa stáva jedincom, ktorého čaká cesta, čo ho dovedie až na koniec. No je na ňom, či sa za ten čas stane niečím iným. Osobnosťou.

Celý život robí človek rozhodnutia, ktoré ho ovplyvňujú. Rovnako tie rozhodnutia ovplyvňujú okolitý svet. Keď sa to tak dá vysvetliť, vlastne neexistuje človek, ktorého život či rozhodnutia nie sú ovplyvnené ľuďmi a životom okolo. Veď len pokiaľ sa človek nevie sám rozhodovať, celý jeho život riadi niekto iný. V tom lepšom prípade sú to rodičia. Tí, ktorí sa tak neskutočne boja o vlastné dieťa. No nie vždy si uvedomujú, čo všetko majú v rukách. A tu sa vraciame späť k tej plastelíne. Rodičia, poručníci či hocikto kompetentný drží v rukách celú dušu a myslenie dieťaťa. Jedinec sa formuje celý život, pričom najväčšia časť jeho myslenia sa vyformuje v čase, keď je dieťaťom. Každá rozprávka a každý bozk formuje kúsok plastelíny – dieťa. Nech už urobíme čokoľvek, na plastelíne to zostane hlboko vyryté. Aj keď prejdú roky a ryhy prekrývajú iné a ďalšie, nikdy sa celkom nestratia. Je na ľuďoch, ktorí majú túto dôležitú vec na starosti, aký štart dajú dieťaťku do ďalšej časti života, plnej vlastných rozhodnutí a skutkov. Prejdime teraz o krok ďalej. Naša plastelína je už celkom dobre vytvarovaná a veľká. Každý iný jedinec na nej totiž niečo zanechal. Prilepil ďalší kúsok, o skúsenosť viac. Teraz už je len na jedincovi, ako sa bude pretĺkať životom. Ako sa vyrovná, s údermi ale aj úspechmi. Teraz sa totiž vydáva na cestu k osobnosti. Osobnosť človeka sa bude formovať stále. Až do úplného konca. Človek sa neustále

mení. Menia ho skutočnosti, udalosti, ale aj priatelia a rodina. Má základ a má pred sebou kopu šancí rozvíť ho do obrovských rozmerov. V tomto prípade nezáleží na tom, z akých je pomerov alebo ako vyzerá, ale aký je vo vnútri.

Je potrebné si však ujasniť rozdiel medzi osobnosťou človeka a osobnosťou samou osebe. Každý človek má svoju osobnosť. Základ z detstva a potom formovanie zo života. Je len na ňom, aká bude jeho osobnosť. No osobnosťou samou osebe sa nestane len tak niekto. Stane sa ňou len ten, kto v živote toho veľa pochopil a vykonal. Ten, kto od života nič nechcel a dostal sa všade sám. Ten, kto vedel pochopiť osud. Nezáleží na tom, či býva v obrovskom dome, alebo v chatrči. Záleží na tom, ako tam žije a čo tam robí. Tento človek totiž dokázal aj so zlým a neúplným základom obrátiť svoj život na úplne inú koľaj. Tak ako? Koľko máte teda tých vysvetlení teraz?

* * *

Ako sa formuje skutočná osobnosť

Jakub Podracký

Základná škola, Hlboká cesta, Bratislava

Keď som začal premýšľať nad témou tejto práce, zdalo sa mi, že to nebude až také ťažké. Ale v okamihu, keď som zobral do ruky pero a papier a chcel som začať písať o tom, ako sa formuje skutočná osobnosť, tak som zistil, že to nie je až také jednoduché, ako sa mi na prvý pohľad zdalo.

Priznám sa, že v minulosti som veľmi nepremýšľal nad slovom osobnosť, ani čo alebo kto je pre mňa osobnosť. Až pri písaní tejto práce som začal premýšľať nad významom tohto slova. Osobnosť by podľa mňa mala v živote možno aj niečo dokázať alebo ani nemusí, ale každodenným konaním dobra sa môže radiť medzi osobnosti, a pritom si to možno ani nemusí uvedomiť. Žiaľ, v dnešnej dobe je pomerne málo ľudí, o ktorých sa dá povedať, že sú osobnosťami. Je pravda, že mnohé noviny, časopisy, televízia alebo rozhlas sa nám usilujú vnútiť do povedomia, že ktosi, koho ony označia, sú osobnosti. Väčšinou je to však len pozlátka. Podľa mňa to nemôže byť človek, ktorý sa zviditeľní nejakým škandalom alebo krátkodobým úspechom či dokonca len účasťou v nejakej zábavnej súťaži, a každý by ho hneď nazýval osobnosťou alebo, ako sa v dnešnom modernom svete hovorí, celebritou. Takýchto ľudí ja nepovažujem za osobnosti. Za osobnosť by sa mali považovať ľudia, ktorí v živote robia niečo dôležité, napríklad zachraňujú ľudské životy – či už ako lekári, záchranári, alebo hasiči. Vo svojom živote som sa

ešte so skutočnou osobnosťou pravdepodobne nestretol, no moji rodičia, ktorí majú viac rokov ako ja, sa s ľuďmi, o ktorých si myslia, že sú osobnosti, už určite stretli. Napríklad môj otec už dlho považuje za osobnosť jedného lekára, ktorý mu už dvakrát operoval jeden a ten istý prst na ľavej ruke. Váži si ho ani nie pre to, čo pre neho urobil, ale najmä pre to, ako sa správal k ostatným pacientom, ktorí s ním ležali po oboch operáciách v nemocnici. Ten prístup, ktorý mal k pacientom, má k nim aj dodnes a takmer nik o tom nepíše, a teda ani nevie. Pritom lekár, o ktorom som teraz písal, je jedným z najlepších plastických chirurgov na Slovensku. Moja mama považuje za osobnosť bývalého pápeža Jána Pavla II. V roku 1990, keď som vlastne ešte nebol ani na svete, mala spolu s mojím otcom to šťastie, že pri jednej návšteve Ríma sa dostala do jeho blízkosti tak, že naňho mohla takmer siahnuť rukou.

Keď sa človek narodí, ešte nie je osobnosťou. Stáva sa ňou až počas svojho života. Každým dňom si človek formuje svoju osobnosť. Podľa mňa by človek – osobnosť – mal mať určité vlastnosti, ktoré nie sú pre nás vždy samozrejmosťou. Mal by byť statočný, nebojácny, mal by byť pravdovravný a priateľský.

* * *

Ako sa formuje skutočná osobnosť

Rebeka Tomančíková

Základná škola, Mudrochova ul., Senica

Osobnosť charakterizuje to, aký človek je, ako vníma sám seba a ako ho vníma jeho okolie. Najmä však to, čím sa líši od ostatných. Formovanie osobnosti nie je pre mňa na pochopenie nič zložité. Každého jedného človeka môžeme vnímať ako osobnosť. Je pre nás niečím jedinečným a výnimočným.

Ľudská bytosť prichádza na svet ako niečo nové, niečo, čo tu ešte nebolo. S tým rozdielom, že každý z nás má rovnaké pravidlá a predpoklady na plnohodnotný život v spoločnosti. Mám na mysli, že všetci sme boli určení na nejakú rolu. Sme jednotlivci, ktorí sa postupom času formujú, učia, obkukávajú a hľadajú v sebe niečo jedinečné. Znamená to, že je veľmi dôležité, v akom prostredí žijeme, s akými ľuďmi sa stretávame, aký máme vzor i názor. Mali by to v nás pestovať rodičia, blízki, ktorí chcú, aby sme v živote niečo dosiahli. Nič nie je nemožné, stačí sa vydať tou správnou cestou a ďalej nasledovať svoje predpoklady. Nenazvala by som to karierizmom, ale zdravou cieľavedomosťou.

A ako dosiahneme, aby si aj iní všimli, že MY sme osobnosťami?

Odpovedala by som, že nijako. Malo by to prísť prirodzenou cestou. Ale môžeme tomu aj „pomôcť“. Niektorým chýba len krôčik k dokonalosti, iným odvaha. Ak stretneme človeka, ktorého nepoznáme, a prehodíme s ním zopár viet, v tom momente nám musí byť jasné: „Áno, toto je osobnosť!“

V čom je náš problém? Individuálnosť! Základný znak osobnosti. Viacerí sa bojíme urobiť niečo sami za seba. Zviditeľniť sa. Ale práve naopak, za to sa nemáme hanbiť ani cítiť trápne, to je naše zdravé jadro. Sme to my, som to JA.

Zakričme si pri každom rannom pohľade do zrkadla: „Toto som JA!“ A vykročme tou správnou nohou z domu a robme tak, aby na nás ľudia, ktorých v ten deň stretneme, nezabudli. Staňme sa takými, aby sme neboli ľahko vygumovateľní z pamäti, spravme svojej osobnosti čiarku.

Prichádza mi na um krásny príklad a to bolo len dieťa. Volal sa Jimmy. Inokedy by protestoval, ale tentoraz sa hneď vybral do svojej izby. Sedel ticho pri okne a hľadel na krajinu osvetlenú mesačným svetom. Keď sa ho mama spýtala, čo robí, povedal: „Pozerám na mesiac, mami.“ A v zapätí dodal: „Mami, vieš, že jedného dňa budem chodiť po Mesiaci?“ Kto mohol vtedy tušiť, že tomuto chlapcovi, v ktorého srdci sa v ten večer zrodil takýto zvláštny chlapčenský sen, sa o 32 rokov neskôr sen naplní a James Irwin sa ako jeden z dvanástich zástupcov ľudského pokolenia postaví na mesačný povrch?

Všetci sme strojcami svojho šťastia a stať sa osobnosťou je niečo, čo v prvom rade musí vychádzať z nášho vnútra. Je to naše rozhodnutie a stačí tak máličko. Osobnosťami sa stávame vo veľmi skorom veku. Dokonca si dovoľím povedať, že sa formuje v nás už od narodenia.

„Mladí ľudia, dobre si rozmyslite, čo chcete, pretože to určite dosiahnete.“

* * *

Ako sa formuje skutočná osobnosť

Angelika Antalová

Základná škola, Pri Podlužianke, Levice

Ako sa formuje skutočná osobnosť? Za formovaním osobnosti stojí veľa činiteľov. Prostredie, v ktorom osoba vyrastá, rodičia, rôzne životné podnety. Za týmto procesom je však veľa rokov, veľa slz, driny a potu. Každý človek začína svoj život od nuly, ale s istou dávkou nadšenia a cieľavedomosti zistí, že nie každý cieľ je nespĺniteľný. Ako povedal jeden múdry filozof: „Pri narodení je každý človek ako nepopísaná doska. Až skúsenosti do nej vryjú pocity, myšlienky

a ciele.“ Všetko si však vyžaduje istú dávku námahy, trpezlivosti a sebazaprenia. Vlastné ciele by si mal každý človek klásť v závislosti od svojho vnútra, povahy, schopností a zručností.

Poznám ľudí, ktorí si vlastné ciele kladú privysoko. Takíto ľudia sa často stretávajú s nepochopením zo strany okolia, oni sami sú presvedčení, že svoje ciele uskutočnia. Neraz aj za cenu výsmechu, nepochopenia či podrazov. Sú však situácie, keď sú výsmechu vystavení aj ľudia, ktorí majú šance na uskutočnenie vlastných snov.

Aj tieto činitele sú však predpokladmi na formovanie osobnosti. Výsmech a nepochopenie ľudí posúvajú dopredu rovnako ako aj podpora či pochopenie. Názory ľudí sú však rôzne. Niektorí vám prajú, pre niektorých znamená úspech toho druhého niečo, s čím sa nemôžu zmieriť. Je však individuálne, ako sa jednotlivci postaví k názoru svojho okolia. Jedine presadením vlastného názoru sa dokáže vytvoriť skutočná osobnosť, schopná bojovať za seba a presadzovať vlastné názory. Rovnako musí osoba pochopiť, že za splnením cieľa stojí veľmi veľa námahy.

Častým príkladom pre formovanie skutočnej osobnosti sa stávajú rôzne hviezdy, slávni ľudia. Za ich životným cieľom tiež stálo množstvo námahy. Stretávali sa s rôznymi ľuďmi, pri ktorých nikdy nevedeli, čo od nich vlastne môžu čakať. Každý z nich bojoval sám za seba, pretože sa nenašiel nikto, u koho by mali plnú dôveru. Tu sa stretávame často s názormi, že ľudia sú rôzni. Niektorých sláva nepoložila a dlhé roky bojovali s nepochopením alebo podrazmi. Iní neboli schopní uniesť návaly toho, že ich verejnosť sleduje, ale ani stratu súkromia.

Žiaľ, podobné veci sa nedejú len vo svete slávy. V dnešnej dobe sa často stretávame s klamstvami, závisťou a intrigami. Od malička nám rodičia vstúpajú do hlavy základy slušného správania, ľudskosti a vďaky. Popritom nás vedú k samostatnosti, cieľavedomosti a pribojnosti. Neskôr si každý z nás uvedomí, že tieto rady nás v živote posúvajú ďalej a pomáhajú nám vstupovať do rôznych životných etáp. Vďaka týmto radám, pomoci a podpore sa časom z každého jedného človeka stane určitá osobnosť, schopná stanoviť si vlastnú realizáciu životných cieľov.

Nie je to však také jednoduché, ako sa na prvý pohľad zdá. Kým sa z človeka stane naozajstná osobnosť a samostatný tvor, prejde rôznymi životnými skúškami, pádmi, ale aj úspechmi a radosťami. Každý pád bolí, ale život je o tom, že sa musíme vždy postaviť na nohy, pretože život nám prináša veľa prekážok, ktoré treba zdolávať. Učím sa ich zdolávať s pomocou rodičov, starých rodičov a blízkych, u ktorých mám istotu, pocit bezpečia a dôveru. I keď je veľakrát ťažké pochopiť, že ich rady sú užitočné a myslené v dobrom, postupom času zisťujem,

že rady skúsenejších a starších ma môžu posunúť vpred a môžu mi pomôcť v mojej ďalšej seberealizácii.

Na svete sú však aj ľudia, ktorí nemajú možnosť počúvať rady starších. Sú od útleho veku odkázaní sami na seba a je na nich, aká osobnosť z nich vyrastie. Záleží to však od typu povahy. Niektorí k životu potrebujú rady okolia, čiže potrebujú podnety na vlastný psychický vývin. No existujú deti alebo ľudia, ktorí sa vyvíjajú sami, bez vplyvu okolia. Sú odkázaní na vlastnú intuíciu, a nie na názory a pomoc iných ľudí. Práve z takýchto ľudí sa často stávajú vplyvné osobnosti, dokonca i hviezdy, ktoré sú schopné sa prebojovať do sveta slávy bez pomoci druhých a bez nároku na pomocnú ruku.

Existuje však aj druhá stránka tejto situácie. Nie každý človek je schopný vyrastať a vyvíjať sa bez vzoru staršieho človeka, bez pomoci a bez životného vzoru. Každý však potrebuje na svoj vývin a svoje formovanie osobnosti iné faktory. Každý z nás si určite už niekedy položil otázku, prečo sú niektorí ľudia na ulici. Prečo nemajú strechu nad hlavou, zázemie, rodinu, prácu. Veľa ľudí mávne rukou so slovami, že sú to ich starosti, ich vina. Je to však naozaj pravda? V skutočnosti sa nikto nezamýšľal práve nad tým, ako títo ľudia vyrastali a aké mali predpoklady dosiahnuť v živote niečo bez pomoci druhých.

Formovanie osobnosti je teda dlhý proces a závisí od jednotlivca, ako si svoj život a budúcnosť zariadi. Isté však je, že osobnosť je niečo, čo si formujeme sami, a nikto našu osobnosť nezmení, pokiaľ budeme nezlomní a budeme si stáť za svojimi cieľmi.

* * *

Labyrint ľudskej osobnosti

Karol Cagaň

Gymnázium, Bernolákova ul., Šurany

Vývoj osobnosti

Osobnosť je charakteristická pre každého človeka. Navonok to síce môže vyzeráť, že niektorí ľudia majú podobnú osobnosť, ale určite sa odlišujú nejakým, hoci aj tým najmenším detailom. Každý človek si teda počas svojho života sformuje vlastnú a jedinečnú, osobitú osobnosť. Osobnosť človeka sa najviac formuje počas prvých rokov jeho života. Začína sa to už pri počatí, gény tvoria medzi 40 % – 60

% našej osobnosti, presné číslo je stále predmetom dohadov. Genetické danosti sa však dajú potlačiť, a to buď intenzívnou duševnou prácou, alebo silnou traumou. Najdôležitejšia fáza formovania osobnosti je detstvo. Počas neho si dieťa vytvorí svoj špecifický postoj a názor na okolie. Dieťa má inštinktívnu tendenciu opakovať po vzoroch, najčastejšie po svojich rodičoch. Do piatich rokov života prebieha najintenzívnejšie, takzvané podvedomé formovanie osobnosti. Počas neho človek inštinktívne prijíma podnety z okolia a usiluje sa ho napodobniť. Postupne však toto napodobňovanie prechádza do vedomého. Človek si od rôznych ľudí požičiava ich postoje, názory, niektoré charakteristické vlastnosti. Z nich pozliepa osobnosť, ktorá je jedinečnou kombináciou podnetov z okolia a aj vlastných názorov.

Ďalšie významné obdobie je obdobie dospievania – puberty. V tomto období človek rehodnocuje názory a snaží sa sformovať si čo najlepšiu osobnosť. Počas puberty si človek začína uvedomovať sám seba, svoje možnosti, myslieť na budúcnosť. Po prechode cez pubertálne obdobie sa z osobnosti dieťaťa prijímajúceho väčšinu podnetov z okolia stáva zrelá osobnosť, pripravená čeliť svetu a zachovať si vlastný názor (samu seba). Pre zvyšok života platí, že čím je človek starší, tým je jeho osobnosť zrelšia a konzervatívnejšia. V neskorších fázach života sa zmeny osobnosti dosahujú len veľmi ťažko – intenzívnou duševnou prácou.

Človek človekom

V minulosti u ľudí prevažoval názor, že sú jedinými bytosťami, schopnými vytvárať si osobnosť. Opak je však pravda, zvieratá sa tiež správajú osobito, každé má charakteristické črty, svoju osobnosť. S týmto objavom sa vynorilo veľa otázok: *Kedy sa človek stáva človekom?* Čo by sa stalo s človekom, ktorý by sa vyvíjal oddelene od ostatných ľudí? Na tieto otázky sa len veľmi ťažko hľadá odpoveď. Prakticky by sa dali overiť len jedným spôsobom, takzvaným „zakázaným experimentom“. Zakázaný experiment spočíva v izolovaní dieťaťa od ostatných ľudí ihneď po narodení a pozorovaní vývoja jeho osobnosti. Už z tohto jednoduchého vysvetlenia je jasné, prečo má experiment prívlastok zakázaný. Je poburujúci a neetický, rovnako ako aj fakt, že sa ním zaoberali vedci nemenovanej krajiny v období pred 2. svetovou vojnou. No k samotnému experimentu nedošlo. A tak nám okrem dohadov v tejto oblasti zostáva len niekoľko málo prípadov zdivočených detí. Tieto deti sa vo veľmi mladom veku, väčšinou do šesť rokov, stratili v lese na dlhší čas ako 10 rokov. Ich správanie bolo šokujúce, správali sa ako zvieratá, dokonca s nimi aj preukázateľne komunikovali. V Amerike jeden

„vlčí chlapec“ dohrýzol človeka. CT skeny ich mozgu však boli ešte šokujúcejšie. Na obraze ich mozgu sa objavili nové spojenia medzi časťami mozgu. Tento neočakávaný objav preukázal, aký veľký vplyv má na ľudskú osobnosť výchova v spoločnosti ostatných ľudí. Tieto deti sa neskôr adaptovali civilizácii, ale stále v nich drieme potlačená zvieracia osobnosť.

Osobnosť človeka = duša

Ľudská duša a jej existencia rozdeľuje verejnosť na dva tábory. Prvá skupina ľudí verí, že duša je niečo nehmotné, osobité pre každého človeka. Ľudská duša podľa nich siaha nad hmotnú podstatu človeka, a teda prežíva aj jeho fyzickú smrť. V niektorých náboženstvách sa verí, že ľudská duša je nadčasová a že človek (jeho duša) prežíva množstvo životov, pričom cieľom je absolútne osvietenie – zrelý stav mysle, pripravenosť ísť do raja. Vedecké názory na dušu človeka sú diametrálne odlišné. Biológovia veria, že ľudská osobnosť je pevne spojená s hmotnou podstatou človeka, s jeho mozgom. Tento sofistikovaný orgán je domovom ľudských myšlienok, názorov a postojov, teda domovom ľudskej duše.

Skutočná osobnosť?

Skutočná osobnosť, osobnosť sama osebe, sa neviaže len k človeku, ale aj k národom, rôznym skupinám, sektám. V tomto smere hovoríme o osobnosti ako o nehmotnom súčte charakteristických vlastností, javov a črt typických pre danú skupinu. Mienka ostatných o konkrétnej skupine sa môže označovať za osobnosť. Tak ako sa teda vytvorí skutočná, pravá a hodnotná osobnosť? Spočíva v názore druhých na mňa alebo v mojom názore, mienke o samom sebe? Skutočná osobnosť by v prvom rade mala byť osobitá, charakteristická pre danú skupinu ľudí. Nemala by sa prispôbovať ostatným, v prvom rade dbať na samu seba a svoje potreby. Avšak skutočná osobnosť by mala vedieť tieto dve črty zosúladiť a byť oporou samej sebe a aj dobrým reprezentantom skupiny alebo jednotlivca v okolí. V tom spočíva umenie zrodu skutočnej osobnosti.

* * *

Ako sa z človeka stáva osobnosť

Pálmay Eszter

Gymnázium Ludovíta Jaroslava Šuleka, Komárno

Po ulici sa ženú húfy ľudí. Každý z nich sa tvári dôležito. Mnohí akoby mali v pohľade vpísané: som skutočná osobnosť. Ale kto je to tá skutočná osobnosť a ako sa ňou človek stane? Ja delím ľudí na dva typy: na tých, ktorí vždy a všade budia pozornosť, a tých, ktorým nerobí problém zostať anonymnými tvármi v dave. Ale počas rokov, čo sa pohybujem v spoločnosti ľudí či už takých, alebo onakých, som dospela k tomu, že nikdy nič nie je iba čierne a biele a že oba vymenované typy sa ešte dajú ďalej rozdeliť, pretože je obrovský rozdiel medzi človekom, ktorý budí pozornosť prirodzene, a tým, ktorý ju budí umelo. Človek, ktorý má na veci objektívne, správne názory, pre ktoré ho okolie rešpektuje, pýta si rady, vyhľadáva jeho spoločnosť, ľudia sa s ním radi rozprávajú aj zabávajú, je obdivovaný, lebo všetko robí aj premýšľa rozumne a s nadhľadom. Samozrejme, takýto človek budí záujem prirodzene, pretože sa preukazuje tým, že je iný, vyniká tak z pospolitosti. Ale je to skutočná osobnosť? Áno, je, rozdielny od jedinca, ktorý na seba upriamuje pozornosť rôznym šaškováním, verejnými hádkami, vyzývavým oblečením, agresivitou... proste umelo.

Človek, ktorý nevytráča z davu, je utiahnutý v úzadí preto, lebo má pocit, že sa nemá čím preukázať, že by pre okolie nemohol byť ničím zaujímavý, má pochybnosti o sebe samom, alebo nebudí pozornosť preto, lebo javí nezáujem o vlastné okolie celkom očividne, skutočnou osobnosťou nie je. Osoba, ktorá má záujem o ostatných vôkol seba, ale je pre ňu pohodlnejšie byť ničím nerušeným pozorovateľom, sa skrýva za masku ovce. Nechá sa viesť stádom.

Je vlastne rozdiel medzi pojmom osobnosť a skutočná osobnosť? Aj vy ste už určite počuli, že pojem a dojem nie je to isté, a aj preto si myslím, že tu je náramný rozdiel. Každý, kto sa na tento svet narodí, je samostatnou osobnosťou. Nie je nikomu natoľko podobný, aby sme mohli usúdiť, že je rovnaký, má vlastnú individualitu, preto je tento fakt nespochybniteľný. Ale kedy nadíde ten čas, keď sa z osoby stane skutočná osobnosť? Je celkom vtípné, no na druhej strane aj smutné, ako si mnoho mladých, ba i starších ľudí myslí, že sa to stane vyfajčením debutantskej cigarety, prekonaním prvej sexuálnej skúsenosti, dovŕšením tej čarovnej osemnástky, dokončením štúdia na vysokej škole či minútím prvých, vlastnými rukami zarobených peňazí. Pojem skutočná osobnosť sa nedá spojiť s nejakou udalosťou, etapou života ani vekom. Nieкто sa skutočnou osobnosťou stane neplnoletý, nieкто už dávno po tridsiatke, no sú ľudia, ktorí sa ňou nestanú

nikdy. Všetko závisí od toho, čo všetko ten človek zažil, čo si zo zážitkov vyvodil, pretože na to, aby sa človek stal skutočnou osobnosťou, mu budú nanič peniaze, politický vplyv, ba ani priateľský vzťah s riaditeľom Národného osvetového centra.

Jediné, vďaka čomu sa nieкто stane skutočnou osobnosťou, sú životné skúsenosti, pretože iba vďaka nim nadobudne správne názory týkajúce sa zmyslu života, života vo svojej podstate, spoločnosti či ľudí tvoriacich spoločnosť.

* * *

Formovanie skutočnej osobnosti

Lucia Csergeová

Základná škola s materskou školou, Vančurova ul., Trnava

Už s prvým nádychom sa začína formovať naša osobnosť. Právě „ja“ každého jedinca v ľudskom mravenisku je odlišné. Život nie je ako kniha, vopred vpísaný do DNA. Je to cesta mnohých kľukatých, trnistých a slepých uličiek a je len na nás, ktorú z nich si vyberieme. Pri prvých krôčikoch nás vedie pomocná ruka našich rodičov. Sú našim svetlom a idolmi. Právě oni nám dávajú vzor do budúcnosti, a aj keď si to väčšina z nás nechce pripustiť, niektoré ich vlastnosti zostanú navždy v búšiacich srdciach potomkov. Prvé prešľapy, sklamanie a pády... To všetko nás posúva ďalej. V bujnóm detstve sú naše vyvíjajúce sa mozogky, informácie nasávajúce špongie, najviac ovplyvniteľné.

Pri utváraní skupiniek detí, prvých „gangov“, sa najviac poodhalia naše povahové črty. Neskôr, prirodzene, každý z nás na pár voľných okamihov zanevrie na domovský úľ a vydá sa do sveta objavovať nové chute, vône a farby. Prichádza hormóny búriaca puberta. Ako opičky opakujeme po svojich spoluobjaviteľoch, rovesníkoch. A právě keď si najviac vychutnávame let, čaká nás ďalšia prekážka. Pavúčia sieť. Voľnosť zmizne a problémy nás sputajú ako zvieracia kazajka. Teraz nám pomôžu právě naši najbližší, rodina, na ktorú sme zanevrelí. Nitkami navzájom poprepletané životy im nedovoľujú nechať svoju krv na dne. Konečne si uvedomíme, že v nich máme stálu oporu.

Nie vždy je hladina hormónov šťastia v našej krvi optimálna, nie vždy sa o ne potkýname, ale každá ďalšia facka od života človeka posúva ďalej. Každý omyl je ako zemetrasenie, ktoré poznačí našu osobnosť, zvrásni ju. Musíme však urobiť vlastné chyby, aby sme sa poučili. Nieкто ich počas svojho života urobí viac, nieкто menej.

Koho teda môžeme nazvať skutočnou osobnosťou? Nieкто by tento titul priradil policajtom či doktorom. Iný človeku, ktorý mu dokáže vyčariť úsmev na tvári. Môžeme tak nazvať ľudí, čo vykonali niečo pre spoločnosť. Niečo viac, čím sa odlišili od ostatných. Pre každého z nás predstavuje osobnosť s veľkým „O“ nieкто iný. Každý človek sa na to pozerá cez iné sklíčka. Väčšina z týchto ľudí sú objekty obdivu za ušľachtilý a dobrý skutok. A preto je môj recept na sformovanie skutočnej osobnosti veľmi jednoduchý: prihodiť do srdca človeka štipku lásky, otvorí ho pre ostatných a pomáhať tým, čo to potrebujú!

* * *

Ako sa vyvíja skutočná osobnosť

Ema Gelnarová

Základná škola s materskou školou, Vančurova ul., Trnava

Človek

Ako druh sme v podstate všetci rovnakí. Dve nohy, dve ruky, hlava, ústa a nos. Na prvý pohľad... No vo vnútri sme každý iný. Máme svoje názory, vkus a vlastnosti. Každý sme originálni. Každý sme iná osobnosť. No a niektorým z nás sa podarí stať sa skutočnými osobnosťami. V podstate sa to všetko začína už len tým, či sa narodíš „*chcený*“. Ak po tebe tvoji rodičia skutočne túžili a si pre nich poklad, je to dobrý začiatok. Áno – rodičia. Tí prví začnú formovať tvoju osobnosť. Od malička ti hovoria, čo máš a čo nemáš, čo je dobré a čo zlé, čo sa môže a čo nie. Každý rodič má svoje spôsoby výchovy a už len preto je jeho dieťa iné ako dieťa u susedov. Potom príde deň, keď ťa tvoji rodičia vezmú za rúčku a odvedú do škôlky. Stojíš pri okne a so slzami tečúcimi po detskej tváričke mávaš tým, s ktorými si bol od narodenia, celé tri roky, každý deň. Teraz si tam, s cudzími ľuďmi. Celkom sám. No po čase si zvykneš, nájdeš si kamarátov, obľúbiš si učiteľky. Títo ľudia ti začnú hovoriť nové veci. Veci dovtedy neznáme. Odomknú ti ďalšie dvere poznania. Potom prídeš pred tú veľkú budovu. Naháňa ti strach, no i dodáva vlnu adrenalínu zároveň. Škola. Počas deviatich rokov v nej nájdeš kamarátov. Spoznáš učiteľov, spolužiakov, personál. Desiatky ľudí. Začneš chodiť na krúžky, kde spoznáš ďalších. Neskôr stredná a potom vysoká. Niektorí ľudia za svoj život získajú mnoho zamestnaní. Majú deti. Vďaka nim spoznajú množstvo ďalších osôb. Keď si to tak zhrnieme, celý život spoznávame nových ľudí. Nielen tí nás však ovplyvňujú.

K formovaniu našej osobnosti prispieva aj klíma krajiny, v ktorej žijeme. Jej kultúra, zvyky, tradície či politická situácia. Každý z nás navštívi cudzie miesta, spozná cudzie jazyky, jedlá a národy. Žije. Takže. Všetky tieto veci vplyvajú na našu osobnosť. V podstate ju formujú. Na svete nikde inde nenájdeme úplne rovnakého človeka, ako sme my. A za to vďačíme skúsenostiam a ľuďom okolo nás. Tak napríklad ja som veľmi vďačná mojim rodičom. Oni do mňa od malička vštepovali lásku. Trávili so mnou všetky voľné chvíle, učili ma nové a nové veci. Strávili so mnou hodiny hraním na doktorku, s kockami, na susedky a s bábikami. Dnes viem, že ich to vôbec nebavilo, no podstatné je, že keď som bola malá, verila som tomu. Na to, čo mi kedysi museli trpezlivo vysvetľovať, dnes stačí len pohľad. Ten nepotrebuje sprievodné slová...

Mrzí ma, že niektorí ľudia súdia iných podľa toho, ako vyzerajú. Podľa vonkajšku. Máš špinavé tenisky? No fuj! Pod moju úroveň. Pokrčené tričko? To bude nejaký chudák, čo nemá ani na žehličku. Oblečenie nie práve podľa najnovšieho trendu? Ten žije v minulom storočí! Mastné vlasy! Nepozná slovo šampón?

Nikto však nevidí dovnútra. Čo ak takýto človek so špinavými teniskami, pokrčeným tričkom, netrendovým strihom nohavíc a mastnými vlasmi urobil niečo veľké? Niečo pre iných, niečo pre ľudstvo... Možno je to skutočná osobnosť. A práve nieкто v balerínkach bez jediného škrabančeka, so silonkami bez očka, sukňou na mieru, blúzkou z najjemnejšieho hodvábu, s voňavkou Christiny Aguilery, lesklými vlasmi a dokonalým mejkapom je vlastne obyčajná nula. Možno nieкто, kto vyrastá v honosnom dome, vo vlastnej izbe s rozlohou 20 m štvorcových, každý víkend nakupuje v obchodnom dome stovky kusov oblečenia, ani nepozná skutočné hodnoty života. Možno nieкто žijúci v garsónke, natlačený v jednej izbe s rodičmi, piatimi súrodencami a prídelom – jedna hračka na každé dieťa, spozná v živote omnoho viac. Podľa mňa nejde o bohatstvo samo osebe. Nejde o to, či máš na konte milión eur, alebo či bývaš pod mostom. Podľa mňa ide o vnútorné bohatstvo. A títo „bohatí“ ľudia sú v skutočnosti omnoho bohatší ako niektorí premiéri, celebrity či princezné a princovia. Pretože vedia, čo je skutočne vzácné. Nijaký dom nemôže stáť bez základov. A tomu môjmu ich postavili práve moji rodičia. Neskôr v živote som spoznala ďalších zaujímavých ľudí. Každý z nich pridal jednu-dve tehličky a verím, že ako pôjdem životom, pribudnú ďalšie.

* * *

Ako sa formuje skutočná osobnosť

Kristína Strýčková

Základná škola, Sídlisko SNP, Galanta

Napriek tomu, že mám ešte málo životných skúseností a na túto problematiku môže dať vyčerpávajúcu odpoveď len starší človek, pokúsím sa o to aj ja. Skúsenosti predurčujú starších, aby na túto otázku odpovedali. Sú to predovšetkým moji najbližší, najmä starý otec, s ktorým denne „filozofujeme“ na rôzne témy. Popri rodičoch, škole a čítaní má práve on nevyčísliteľný podiel na formovaní mojej osobnosti.

Pokiaľ my mladí ľudia nedisponujeme vlastnými skúsenosťami, musíme siahnuť po literatúre a dejinách. Na formovaní osobnosti človeka sa nepochybne najviac podpísalo náboženstvo, predovšetkým kresťanstvo. Jeho humánny odkaz je skrytý v Desatore Božích prikázaní. Do našich zemepisných sfér kresťanstvo preniklo najmä s príchodom slovanských vierozvestcov Konštantína a Metoda. Dejiny nás však učia, že ani vynikajúci ideový základ náboženstva nedokázal zabezpečiť, aby sa jednotlivé generácie nevydali na cestu násilia, barbarstva, vojen, čím vlastne prapodstatu kresťanstva úplne popreli. História dokázala, že pre výchovu osobnosti nie je vierouka dostatočnou zárukou. História je plná osobností aj „osobností“. Bol či nebol Napoleon osobnosťou? Bol ňou či nebol Hitler? Ved' dokázali viesť masy. Ale k akým ideálom?

Skutočná osobnosť musí byť humánne a mravne vyspelá. Vie rešpektovať zákony, zriecť sa násilia, obetovať sa pre iných. A takýchto osobností je v dejinách tiež veľa. Uvediem len niekoľko: Matka Tereza, Johanka z Arcu, Ľudovít Štúr... Ich príklad by mal byť dobrým „*urýchľovačom formovania osobnosti*“. Potvrďuje to aj latinské príslovie: „*Verba novent, exempla trahunt. – Najlepším riešením je dobrý príklad.*“

* * *

Ako sa formuje osobnosť

Alžbeta Švančarová

Spojená katolícka škola, Nemšová

V prvom rade treba zdefinovať, čo vlastne osobnosť je. Z pohľadu biológov je to záhada – oni skúmajú fyziológiu tela a niečo ako duša je pre nich málo poznateľné dokázanými faktmi. Tento odbor bližšie skúmajú filozofi a psychológovia. Pre nich je osobnosť súbor pocitov reagujúcich na vonkajšie vplyvy z okolia.

A pre laikov znamená osobnosť človeka. Nielen živočicha z mäsa a kostí, ale niekoho, kto cíti, vníma a absorbuje. Kto ľúbi a nenávidí, nachádza a opäť stráca. Osobnosťou sa stávame už v tele matky. Vnímame prostredie. Cítíme zmeny nálady a učíme sa im prispôbovať. To je predprípravou na život v skutočnom svete. Pretože keď sa narodíme, ocitneme sa vo svete plnom emócií – či už pozitívnych, alebo negatívnych. A musíme sa s nimi vyrovnáť, lebo inak by sme sa stali ľahko ovplyviteľnými. Obrniť sa proti nim do kukly. Žiť s nimi, a predsa ich nevnímať. Ďalej zistíme, že okolo nás je akosi veľa ľudí. Vyše šesť miliárd. Ľudí, ktorí chcú v živote nahrabať čo najviac, šliapu po ľudských charakteroch a idú doslova cez mŕtvolu. Odborne sa to dá nazvať aj konkurencia. V rozprávkach vždy vyhráva dobro nad zlom. Ale v realite? Tam vyhráva silnejšia osobnosť – ten, kto viac vydrží. Či sme na to stavaní, musíme zistiť sami. Najľahšie nám to dajú pocítiť naši blízki. Ich názory nás môžu vo vlastných očiach pozdvihnúť, ale aj potopiť do úplnej hĺbky. Človek je sám voči sebe neistý, stráca svoju podstatu a potrebuje byť uisťovaný o svojich kvalitách. Či už však počúva milosrdné lži, alebo pravdu, je len na jeho zdravom úsudku. Ten sa dá veľmi ľahko stratiť. Davy ľudí propagujúcich sa v televízii a módnych časopisoch určujú, čo je IN a čo nie. Ak má niekto len o trochu viac peňazí, stáva sa vodcom národa, ktorého všetci slepo nasledujú, lebo mu dôverujú. Veria, že ak má peniaze, musel zákonite v živote niečo dokázať. Dokáže ľudí zmanipulovať, pretože viera v hmotné bohatstvo je väčšia než duchovné záležitosti.

A tu sa dostávame k najrozporupľnejšej časti – duchovno. Niektorí veria, niektorí nie. Každý však verí v niečo iné. Podstatou dnešnej viery nie je hlásiť sa k určitému náboženstvu, ale zotrvať v bázni a dôvere v niečo nadpozemské. Stáva sa to často a je aj dokázané, že veriaci vyznávajúci duchovné hodnoty sú oveľa viac vyrovnanejší a nedávajú sa strhnúť dnešným svetom.

Dôležité je, aby si zachovali aj určitú dávku nezávislosti. Pretože číra fikcia sa môže stať pánom nad reálnym uvažovaním a človek je doslova otrokom svojich

predstav. Pomýlené názory môžu človeka viesť k záhube. Stane sa nezdravo závislým od svojej drogy – a pritom nejde len o návykové látky, akými sú cigarety a podobne. Sú to napohľad nevinné veci – jedlo, sláva, priatelia. Ak sa čokoľvek preháňa, skončí sa to obrovským fiaskom. Vtedy prichádza na rad láska. Medzi sebou si vzájomne dokazujeme city. Milovaní ľudia majú viac sebadôvery a sú šťastnejší.

Z toho by sa dalo vyvodiť, že jeden základný faktor, ktorý ovplyvňuje ľudskú osobnosť, sú emócie. Celý svet je postavený na názoroch a pocitoch a je len na jedincovi, čo z toho je ochotný akceptovať. Ako veľmi sa stane závislým od toho, čo diktujú silnejší. Najlepšie, čo môžeme urobiť, je nájsť vo všetkom zlatú strednú cestu. Nie je dobré sa úplne dištancovať od prostredia, ale ani v ňom žiť celým svojím ja. Byť sám sebou, nedbať na „morálnu etiketu“. Veriť si, že ja som osobnosť. Každý z nás je jedinečný. Niekto vie z toho ťažiť a iný žije vo vlastnom tieni. No najdôležitejšie je, aby bol spokojný. Vtedy má dokonale vyformovanú osobnosť.

* * *

BRONZOVÉ PÁSMO

Ako sa z človeka stáva skutočná osobnosť

Lenka Debnárová

Základná škola Dr. Vladimíra Clementisa, Francisciho ul., Tisovec

Žijeme vo svete, ktorý je ako pestrofarebná kytica, plná osobností. Niektoré sú pestré, iné, naopak, tmavšie. Všetky sú nenahraditeľné, no mali by byť aj jedinečné – originálne.

Dnešná doba nás však ovplyvňuje a nie je jednoduché zachovať si vlastný názor. Je takmer raritou stretnúť človeka, ktorý nemá problém stáť si za svojím názorom, no sú aj takí ľudia, ktorí si za každých okolností dokážu ponechať pravú tvár a neboja sa vyjadriť vlastný názor.

Nemali by sme zabúdať ani na to, že naše správanie taktiež ovplyvňujú predchádzajúce generácie, ktoré vychovali našich predkov. Rodičia nás od malička učili, aby sme boli sami sebou a nezabúdali, odkiaľ sme a kam patríme. Väčšina mladých ľudí sa uchyľuje ku kopírovaniu rôznymi spôsobmi, lebo je to jednoduchšie, ako riadiť sa vlastným rozumom. Zabúdajú, že sa narodili ako jedinečná osobnosť, a preto by nemali zomrieť ako kópia niekoho iného.

Charakter človeka ovplyvňuje aj spoločnosť, v ktorej žije. Priatelia výrazne ovplyvňujú naše správanie a niekedy nás nabádajú k zmenám – či už dobrým, alebo zlým. Je len na nás, ako zareagujeme. Či podľahneme tlaku skupiny, alebo si udržíme vlastný názor, aj keď to nebude jednoduché. Ak sú to však dobrí priatelia, tak nás prijmú takých, akí sme, aj s našimi názormi, či už budú odlišné, alebo podobné s ich názormi. Veď tí skutoční priatelia s nami ostanú bez ohľadu na to, akú farbu máme radi, aký názor vyslovíme. Dôležité je, že sa ľudia vedú navzájom pochopiť a tolerovať.

Nazrime teda do svojho vnútra. Určite ste sa aj vy ocitli v situácii, v ktorej ste museli vyjadriť to, čo si naozaj myslíte. Dokázali ste povedať pravdu? Mali ste čas vypočuť si názor niekoho iného...? Možno áno, možno nie. Ľudia totiž často mlčia alebo povedia lož, že vraj zo súcitu. Z jednej malej lži sa však časom stane väčšia, väčšia a ešte väčšia. Zrazu začnú klamstvá naplňovať náš život a my ich nebudeme vedieť zastaviť. Svet sa zrazu zmení na obrovskú bublinu, ktorá bude čakať na ostrý trň, čo ju praskne, no vtedy už bude neskoro hovoriť skutočne to, čo si myslíme. Nebolo by skutočne začať sa viacej rozprávať a počúvať sa navzájom? Mám pocit, že áno. Tak ako povedal Moliere: „*Slová sú na to, aby vyjadrovali naše myšlienky.*“ Mali by sme si uvedomiť, aké dôležité je komunikovať. Vyhli by sme sa mnohým nedorozumeniam, hádkam a možno aj vojnovým konfliktom.

Je smutné, že v dnešnej modernej dobe zabúdame na tradície a často sa k našej rodnej vlasti priznávame len vo výnimočných situáciách, akými sú futbalové či hokejové zápasy. Vtedy každý nakupuje množstvo suvenírov a je hrdý na to, že práve jeho krajina je tá víťazná. No je to správne? Je toto prejav hrdosti na krajinu, v ktorej žijeme? Nemala by sa hrdosť na svoju vlasť prejavovať každodenne a nielen párkrát do roka? Veď už malé dieťa rado rozpráva o rodine, škôlke či meste. Niekedy sa mi zdá, že by sme si od nich mohli vziať príklad. Nezabúdajme teda nato, odkiaľ sme a kam patríme. Aby človek dokázal vyjadriť svoj vlastný názor, musí byť skutočne jedinečnou osobnosťou, ktorá nemyslí na to, čo od nej očakávajú iní, a riadi sa sama sebou, vlastným rozumom a pocitmi.

Svoju úvahu o osobnosti človeka by som chcela zhrnúť do myšlienky V. Satira: „*Ja som ja. Na celom svete niet jediného človeka, ktorý by bol presne taký istý ako ja... Som vlastníkom všetkého, čo sa vo mne nachádza – môjho tela vrátane všetkého, čo robí; mojej mysle vrátane všetkých myšlienok a nápadov...*“

* * *

Ako sa formuje skutočná osobnosť

Terézia Valentovičová

Základná škola, Hlboká cesta, Bratislava

Osobnosť človeka sa utvára celý život. Na svete je veľmi veľa vecí, ktoré ju formujú. Ľudia sa od počiatku vekov usilujú prísť na to, prečo sme každý iný, prečo sme práve takí, akí sme, a prečo je jeden na čele a tí druhí ho nasledujú. Hľadali za tým rôzne dôvody. Vysvetlenie sa usilovali nájsť vo hviezdach, v znameniach zverokruhu, v čiarach na rukách a určite ešte všelikde inde. V skutočnosti existujú dva podstatné činitele, ktoré utvárajú ľudskú osobnosť. Biologické a spoločenské. Pod pojmom biologický činiteľ rozumieme, že je to niečo, čo sme zdedili v génoch po rodičoch, prarodičoch a praprarodičoch. A pod pojmom spoločenský činiteľ zjednodušene rozumieme, že nás ovplyvňuje spoločnosť, ktorá nás obklopuje. To sú naši kamaráti, rodina, škola, učitelia a všetko okolo nás.

Ak chceme určitú osobnosť spoznať, nemôžeme jednotlivca len tak pozorovať pohľadom zvonka, to nám na posúdenie osobnosti asi stačiť nebude. Musíme spoznať konkrétne vlastnosti človeka, jeho správanie, názory, životný štýl a jeho hodnoty. Čiže „*nesúď knihu podľa obalu*“ platí aj v tomto prípade. Znakom osobnosti je jej jedinečnosť, originalita. Každý z nás je originál. Nikto nie je navlas rovnaký, aj keď si to väčšina z nás neuvedomuje. Odlišujeme sa výzorom, štýlom obliekania, štýlom účesov, ale aj názormi, správaním a celkovým spôsobom života. Ako originál by každý mal byť sám sebou, s vlastným pohľadom na svet. Ale nie vždy je to tak. Na svete existuje veľmi veľa rôznych ľudí a to znamená, že sa niekedy stretnú ľudia s rôznymi, ale aj podobnými alebo rovnakými názormi na určitú vec. A sú aj takí, ktorí aj keď takýto názor nemajú, tak si ho vyberú, osvoja a prípadne tvrdia, že je ich vlastný. A sú ešte medzi nami aj tí, ktorí ten názor nemajú vôbec. A prispôsobujú sa vždy okolnostiam. To sme my – ľudia.

Toto správanie je vždy dôsledok spomínaných dvoch faktorov – zdedených i tých získaných. Na niekoho vplyvajú tieto faktory tak, že je z neho potom osobnosť s veľkým „O“, niekto zase iba taký „napodobňovač“, ktorý nemá na nič vlastný názor a potrebuje toho prvého, aby ho viedol, určil mu jeho cestu. Psychológovia nás skúmajú zo všetkých strán, ale ten správny záver, na ktorom by sa všetci zhodli, ešte nenašli. Čo skutočne má ten zásadný, rozhodujúci vplyv, aká osobnosť nakoniec z jedinca vznikne, nevie presne asi nikto.

„Osobnosť“ – aké krátke slovo a čo všetko sa za ním skrýva. A nikto vopred nevie, či niekto z nás bude slávny, úspešný, alebo naopak, dobrý alebo zlý, spravodlivý alebo nespravodlivý, čestný alebo nečestný, múdry alebo hlúpy, vojak

alebo generál. Sme tu, spolu na svete, jeden taká osobnosť, iný onaká, každý sám sebou a všetci spolu vytvárame dejiny. Alebo je to inak? Vytvára dejiny sila osobnosti a udalosti sa jej len prispôsobujú, tak ako učil svojich žiakov na hodinách dejepisu „Ivan Hrozný“, predtým než sa obesil? Tak ako je to, pán Válek? Kto z nás vie odpovedť?

* * *

Ako sa z človeka stáva skutočná osobnosť

Alexandra Škorupová

Základná škola s materskou školou Dr. Milana Hodžu, Škarniclova 1, Bratislava

Osobnosťou sa môže stať každý. Prispieva k tomu výchova, spoločnosť, v akej človek vyrastá. Osobnosťou sa však môže stať aj človek, ktorý nedospieva práve v najvhodnejších podmienkach. Stačí, aby mal dobrú dušu. Osobnosť musí byť ochotná obetovať niečo aj pre druhých. Za svoju pomoc si nepýta nič. Ani peniaze, ani slávu. Nepotrebuje za to vystupovať v televízii. Stačí jej vďaka a dobrý pocit z pomoci. Osobnosť môže pomáhať národu, ale aj svojej rodine. Snaží sa pomôcť druhým a vie sa k veciam postaviť neosobne. Vie robiť správne rozhodnutia.

Netreba si mýliť mediálne známeho človeka a osobnosť. Samozrejme, pre niekoho môže byť osobnosťou aj taký človek, ale aby sme si o niekom mohli myslieť, že je osobnosť, musíme poznať jeho pravé JA. Jeho minulosť. Jeho správanie. Jeho konanie v rôznych situáciách. To o mediálne známých ľuďoch, celebritách, väčšinou nevieme. Osobnosť by nebola osobnosťou bez pomoci priateľov, rodiny... Osobnosť by nebola osobnosťou, keby tú pomoc nevrátila. A nebola by osobnosťou, keby nemala chyby. Každý má chyby. A ja si myslím, že správna osobnosť si ich vie priznať a učí sa z nich. Snaží sa ich napraviť, ako najlepšie vie.

Mali by sme si uvedomiť, že okolo nás je veľa osobností, ktoré sa nepremávajú v drahých šatách na extra večierkoch. Pre nás môže byť osobnosť aj niekto blízky. Niekto, kto nám viackrát pomohol, a niekto, na kom nám záleží. Na svete je kopec dobrých ľudí, ktorí potrebujú našu pomoc. Buď na to, aby sa stali lepším človekom, alebo od nás ako od priateľov. Každý dobrý človek si pomoc váži. Každý si cení priateľov. Tak ako ja svojich. Vždy pomôž, keď to potrebujem, a pre mňa sú osobnosti. Rovnako moji rodičia a všetci, ktorých si vážim.

* * *

Ako sa z človeka stane skutočná osobnosť

Michaela Čelinská

Základná škola Š. M. Daxnera, Rimavská Sobota

Každý človek by chcel byť osobnosťou. No nie každý sa ňou stane. Mnohí ľudia na Slovensku, ale aj vo svete si myslia, že sú veľké osobnosti. Ale niektorí sa mylia. Osobnosť je podľa mňa človek, ktorého si ľudia cenia pre jeho dobré srdce a činy, a nie preto, že sa vie pretvarovať. Ale ako sa stať osobnosťou?

To nie je práve jednoduché. Musí vedieť rozdávať lásku, ale ju aj prijímať. Lebo nič lepšie nepoteší, ako keď k vám príde človek a povie: „*Páčiš sa mi. Môžeme byť priateľia?*“

Aj keď mnohí ľudia v dnešnej dobe by si mysleli, že je psychicky narušený. Človek, ktorý chce byť osobnosťou, by mal vedieť prekonať všetky prekážky tak, aby nikomu neublížil. Musí byť originálny, aby si ho ľudia všimli. Nemyslím tým mať farebný účes, priesvitné tričko, tetovania a ďalšie výstrednosti. Musí byť originálny svojím správaním. Dnes sa vie každý správať ako „veľký frajer“, rasista, mudrlant... Ale byť slušný, pomáhať ľuďom či cudzím, alebo v rodine – to nedokáže každý. Človek, ktorý chce byť osobnosť, by mal byť múdry, ale mal by si priznať svoje chyby a nechať si poradiť od iných. Taktiež by nemal nadávať, fajčiť, fetovať, drogovať, lebo to dnes dokáže každý.

Mal by posudzovať ľudí, keď ich lepšie spozná, a nie podľa toho, či je niekto pekný, škaredý, tučný, tenký alebo inej farby pleti. Dnes je veľa ľudí, ktorí si povedia: „*Ten človek je čierny, nebudem sa s ním zhovárať.*“ Musí sa nebáť povedať svoj názor aj za cenu toho, že stratí „kamošov“. Lebo priateľ je len ten, ktorý si vás váži. Samozrejme, aj človek, ktorý chce byť osobnosťou, by mal vedieť byť dobrým priateľom. Musím spomenúť ešte jednu vlastnosť – úprimnosť. Všetci neznášajú ľudí, ktorí sa pretvarujú, líškajú, podlizujú len preto, aby boli pred vami zvýhodnení.

Človek – osobnosť – musí vynikať nielen správaním, ale aj vlastnou prácou. Sú to ľudia, ktorí každý deň zachraňujú milióny ľudských životov, ako lekári, záchranári, policajti, hasiči. Sú to aj politici a misionári, ktorí bojujú za mier na celom svete. Sú to hudobníci, ktorí svojím umením dokážu očariť všetkých poslucháčov. Sú to tiež mnohí kuchári, ale aj robotníci. Mnohé osobnosti žili aj v minulosti. Stačí spomenúť takých veľkánov, ako boli Matej Bel, Anton Bernolák, Ľudovít Štúr. Títo ľudia vykonali pre Slovákov veľa.

Ako som už povedala, je to dlhá cesta. Ale nie je nič lepšie, ako vstávať s pocitom, že si vás vážia a majú radi.

Aj ja chcem zažiť ten pocit!

* * *

Človek ako osobnosť

Pavol Hrebeňár

Základná škola, Vrbov

Základy osobnosti sa formujú už v detstve. Rodičia by mali dieťa správne vychovávať a dávať mu príklad. Všeobecný názor ľudí je, že osobnosťou sa človek stane, keď má skvelú kariéru alebo je bohatý a podobne. Osobnosťou sa však môže stať aj obyčajný človek, len sa musí usilovať a ísť priamo za cieľom. Človek, ktorý sa chce stať osobnosťou, by mal mať vlastné ciele, ktorými by sa riadil, a tak nadobúdal hodnoty. Keď si niekto vytvára ciele, je dobré, keď začína s malými cieľmi a postupne ich zvyšuje, a tak sa dostane až na vrchol. Pre niekoho je osobnosťou normálny človek, ktorý je vzorom niekomu druhému, napríklad jeho otec, matka, dobrý priateľ, učiteľ. Veľkými osobnosťami boli ľudia, ktorí vynášli niečo potrebné pre ľudí, slávnymi fyzici, matematici, športovci, astronómia, napríklad Archimedes, Albert Einstein, Isaac Newton, Edmund Hillary, Neil Armstrong a ďalší. Títo ľudia si uvedomili, že majú v určitej oblasti talent, a správne ho využili. Preto človek má skúmať samého seba, aby zistil, v čom je talentovaný, a rozvíjal to, a tak bol osožný pre druhých. Ak si niekto uvedomí, čím je osožný ľuďom, a niečo vynájde, mal by to zveľaďovať, aby sa to využilo na prospech populácie.

Pre mňa je veľkou osobnosťou Albert Schweitzer. Bol profesorom, filozofom, hudobníkom a vyštudoval medicínu. Mohol si užívať život a skvelú kariéru, ale on nazbieral peniaze a v rovníkovej Afrike vybudoval nemocnicu, v ktorej zachránil mnoho životov Afričanov. Za tento čin ho odmenili Nobelovou cenou za mier. Nobelova cena je len vyznamenanie. Ovocie jeho práce bolo viditeľné na tvárach ľudí, ktorým pomohol, pretože zachránil to najcennejšie – ich životy. Ľudia chcú zbohatnúť a myslia si, že takto sa stanú uznávanými osobnosťami. Ale peniaze neurobia z človeka osobnosť, ale človeka, ktorý je zameraný na nepodstatné veci. Samozrejme, sú aj bohatí ľudia, ktorí peniaze použijú na veci prospešné pre ľudstvo, ako napríklad Bill Gates, ktorý daroval peniaze charitatívnym organizáciám. Osobnosťami sú aj básnici a spisovatelia, ktorí vnášajú radosť do života ľudí prostredníctvom básní. Básne a knihy sú pre ľudí veľmi osožné, lebo sa z nich môžu poučiť a vziať si z nich príklad. Človek by sa nemal usilovať o spoločenské uznanie až do takej miery, že začne prehliadať potreby ostatných. Lepšie je, ak niekto v ústraní pomáha ostatným bez toho, aby ho všetci uznávali, ako byť na vrchole slávy a nerobiť nič užitočné. Takýto človek je pre spoločnosť zbytočný. Ľudia sú osobnosťami, ak dokážu druhým pomôcť

bez toho, aby od neho niečo čakali alebo ho vôbec poznali. Takíto ľudia sú pravé osobnosti – hrdinovia – a my by sme si ich mali vážiť.

* * *

Ako sa z človeka stáva osobnosť

Ivana Macková

Základná škola s materskou školou Dr. Milana Hodžu, Škarniclova 1, Bratislava

Osobnosť – slovo, pod ktorým si každý z nás predstavuje niečo iné. Aký je teda jeho pravý význam? Môžem vymenovať niektoré z viacerých významov.

Slovo „osobnosť“ by sme mali predovšetkým chápať ako označenie charakteru, čiže vnútorných vlastností. Väčšina z nás si však pod týmto pojmom predstaví známou, slávnu osobnosť. Osobnosť, ktorá sa stáva naším idolom. Každý idol, či je to herec, spevák, spisovateľ, hudobník, alebo náš rodič, je ovplyvňovaný určitými okolnosťami a prostredím, v ktorom žije.

Veźmeme si napríklad herečku Ninu Dobrev. Odkedy pôsobí na umeleckej scéne ako herečka, tanečnica, modelka a profesionálna gymnastka, obľúbili sme si ju. No aj túto mladú hviezdičku ovplyvňuje minulosť, na základoch ktorej si vystavala psychiku a vnútorný pohľad na svet. Ďalej je pod vplyvom spoločnosti, v ktorej sa pohybuje, národa, v ktorom žije a ktorý jej neustále, ako každému z nás, vstupuje vlastné pravidlá a zásady. No všetko funguje aj v opačnom smere. Táto „osobnosť“ ovplyvňuje niektoré faktory života ľudí. Má dosah na vzťahy v rodine, postavenie v spoločnosti, kde väčšinou podľa správania jednotlivca posudzujú celý rodinný kruh, a na základe pozitívneho alebo negatívneho dojmu mení aj časť národa. Myslím, že tento význam je najrozsiahljší.

No potom je tu ešte jedna interpretácia, ktorú by som chcela spomenúť, do ktorej sa treba viac zahĺbiť, aby sme pochopili jej pravý zmysel. Týka sa času, keď sa z človeka osobnosť ešte len stáva. Teraz nemám na mysli slávu alebo charakter. Myslím tým obdobie, keď mladý človek dospieva z takzvanej puberty a stáva sa zrelou osobnosťou. Je to etapa života, keď si zoradí svoje ciele, túžby, očakávania a keď sa v ňom prederie na povrch obozretnosť a vnútorný pokoj. Vtedy v sebe nájde konkrétny pohľad na svet okolo seba, ktorý nebude okrášlený predstavami, ale realitou. Vtedy v ňom dozrie osobnosť.

Tu uvediem príklad, mladého človeka, moju spolužiačku Borisu. V krátkosti vám ju predstavím, čím zároveň vysvetlím, ako som to s tým dozretím osobnosti myslela. Jej osobnosť rozpišem do niekoľkých bodov.

Prvým z nich je jej charakter. Už od mala rada vystupovala a predvádzala sa, vďaka jej zmyslu pre humor na to má veľa príležitostí. Rada urobí na prvýkrát dobrý dojem, čo sa jej aj často darí. Jej povaha je jedinečná, presne tak ako každého z nás. Každého dokáže rozosmiať aj obyčajnou grimasou.

Ďalším bodom je jej cieľavedomosť. Vždy má nejaké ciele, za ktorými sa rúti, a keď dosiahne jeden, vyberie sa za ďalším. Jasne vie, čo chce. A dostávame sa k ďalšiemu bodu. *Vnútorná obrana a štít*. Všetci na svojej ceste života narazíme na ľudí, ktorí nám budú chcieť ublížiť. Každý z nás sa pred nimi chráni inak, no všetci máme štít, za ktorý sa niektoré veci, napríklad urážky nedostanú. A podľa mňa ho má aj Borka Hrubá. Všetko berie s humorom a s ľahkosťou, tiež by sa dalo povedať – s chladnou hlavou. Myslím, že všetci by mali prijímať výčitky a ostré slová tak ako ona, no citlivosť duše sa nedá prestať ako čas na budíku. Predpokladám, že z Borky dozrie naozaj skvelá osobnosť, ktorá si bude udržiavať autoritu vo svojom okolí.

Samozrejme, že najlepšia „osobnosť“ vznikne, ak sa všetky významy tohto naoko obyčajného slova skĺbia do jedného.

* * *

Moja mamka Zuzana – osobnosť všedných dní

Tobiáš Slavkovský

Základná škola, Vrbov

Moja mama Zuzana sa narodila ako prvé dieťa v obyčajnej robotníckej rodine. Jej mamka si ju priviedla z pôrodnice priamo na Štedrý deň ako jedinečný darček pod stromček. Keď mala len pol roka, jej mamka sa vrátila späť do práce. Starala sa o ňu teta, sestra jej otca, ktorá bola veľmi pracovitá, pretože sa dennodenne starala s mužom o dobytok. Keď mala mamka tri roky, nastúpila do materskej škôlky v malej dedinke Vlková.

Základnú školu začala navštevovať vo svojej rodnej obci. V tretej triede sa stala kronikárkou školy, lebo vedela pekne písať. Vtedy sa začal u nej prejavovať spevácky talent, ktorý rozvíjala najmä pri svätých omšiach v kostole, kde doteraz spieva. Keď mala desať rokov, nastúpila do piateho ročníka v Základnej škole vo Vrbove. Každý jej hovoril, že vie veľmi pekne spievať, aj jej učiteľka ju povzbudzovala, aby viac trénovala. Niekedy bola na ňu veľmi prísna. A tak spevácky talent začala rozvíjať ďalej – v detskom folklórnom súbore *Tatranka*, kde spievala, ale aj tancovala ľudové tance, ktoré sa tancujú dodnes. Po skončení

základnej školy stálo pred ňou ťažké rozhodnutie, kam ísť na strednú školu. Jej voľba padla na zdravotnú školu.

Mamkina teta bola zdravotná sestra, ktorá pomáhala každý deň mnohým detičkám na svet, pracovala totiž na pôrodníckom oddelení. Mamka si teda zvolila odbor zdravotná sestra na Strednej zdravotníckej škole v Poprade. Tieto štyri roky na zdravotnej škole z nej vyformovali výbornú zdravotnú sestru. Po maturite nastúpila na interné oddelenie v Poprade, kde pracovala štyri roky. A tak začala pomáhať pacientom, bola im veľkou oporou v dobrom aj zlom. Dôležitý bol vždy jej úsmev a dobrá nálada. Potom odišla na materskú dovolenku, počas ktorej sa jej narodilo päť detí a medzi nimi aj ja. Vždy hovorila, že nebolo dňa, aby nemyslela na prácu, kolegyne, na pacientov. Dnes vychováva s manželom štvoro detí, pretože jeden súrodeneц nám zomrel. Spomínala, že bolo to veľmi ťažké obdobie, ale pomyslenie, že nosí pod srdcom dieťa, mňa, ju držalo nad hladinou.

Po materskej dovolenke sa znova vrátila do starej práce, popri ktorej stihla vyštudovať vysokú školu. Vrátila sa nielen preto, lebo tam mala miesto, ale aj preto, lebo jej chýbali kolegyne a pacienti, odkázaní na jej pomoc. Jej životným krédom je urobiť aspoň jeden dobrý skutok pre pacienta, a ako vždy hovorí zo žartu – pre pacienta aj „zelené“ z neba (čiže aj to nemožné). Má veľmi rada svoje deti, ktoré sú pre ňu nad zlato. Niekedy je na nás veľmi prísna, ale vie byť aj veľmi zábavná a najmä poriadkumilovná. Je to človek s veľkým srdcom, je to moja mamka. Pre mňa je osobnosťou číslo jeden preto, že dennodenne slúži iným, jej práca je pre ňu poslaním, a aj preto, že vychováva štyri deti, dáva nám všetko, a dúfam, že sa jej za to raz odvdáčíme.

* * *

Skutočná osobnosť

Dominika Šoltésová

Základná škola, Hlboká cesta, Bratislava

Osobnosť človeka. Čo prvé mi zide na um, keď sa povie osobnosť? Napadne mi asi niečo, čím je každý človek výnimočný. Niečo, čím sa ľudia od seba líšia a čím sa líšime od zvierat. Keď som si prečítala citát od Alexandra Matušku, vôbec som mu nerozumela. Povedala som si, že načo budem o tom písať, keď tomu aj tak nerozumiem. Ale potom som si spomenula na svojho uja, ktorý prekonal rakovinu, a zistila som, že by som mala o takomto človeku napísať. Veď toto sú osobnosti. Ľudia, ktorí sa nevzdali, lebo chceli v živote niečo dokázať, ľudia ako

lekári, ktorí každý deň zachraňujú ľudské životy, a ešte mnoho ďalších. Takže budem písať o svojom ujovi, aká je on osobnosť a ako sa jeho osobnosť vytvorila a formovala.

Osobnosť človeka je sústava najmä duševných vlastností. Je to vlastne sebedomie, vôľa, temperament a psychika. Znakom je predovšetkým originalita. Môj ujo je ženatý a má dve deti. Žil si šťastný a bezstarostný život. Raz ráno sa zobudil a bolo mu nejako zle. Išiel k lekárovi, ktorý mu oznámil hroznú správu. Mal rakovinu lymfatických uzlín. Keď sa to dozvedel, bol z toho veľmi smutný ako každý, kto by sa to dozvedel. Bola to rana pod pás. Ale väčšina ľudí by sa skôr preľakla, že hneď zomrú, a rozmýšľala, čo teda budú robiť. No môj ujo nie. On v prvom rade myslel na svoju rodinu. Nevzdával sa a vôbec si nepripúšťal, že má rakovinu. Pri takomto ochorení je veľmi dôležitá psychika. Na ľudskú osobnosť vplyvajú rôzne faktory, ako prostredie, v ktorom človek žije, jeho priatelia a predovšetkým rodina. Ujo stále myslel na svoju rodinu a povedal si, že ich nechce stratiť, a že nechce, aby oni stratili jeho. Chodil na rôzne chemoterapie, a keď sme k nemu prišli na návštevu, skoro som sa rozplakala. Bol strhaný a nemal vlasy. Ale stále bol šťastný. Hovoril si, že nádej umiera posledná, a tak to je. Veril a rakoviny sa zbavil. Síce po pol roku, ale zbavil sa jej. Vplývala naňho jeho rodina a priatelia. Nepripúšťal si to a zvládol to. Jeho osobnosť sa menila počas celého jeho života. Mal rôzne názory v rôznych situáciách. Ale to nebol koniec. O tri roky neskôr mu našli ďalšiu rakovinu. Tentoraz očného pozadia. Stále nestrácal nádej. Držal sa psychicky aj fyzicky. Po druhýkrát je psychika, sila vôle a to, aby človek nestratil nádej, oveľa dôležitejšia ako prvý raz. Rakovinu si znova vôbec nepripúšťal, správal sa a hovoril s nami ako úplne normálny človek. Bol asi jediný z rodiny, kto si to nepripúšťal. Všetci sme vedeli, že má rakovinu, aj to, aké ťažké je zbaviť sa jej. Ale on žil ako úplne zdravý a normálny človek. Všetko bral s takou ľahkosťou a s humorom – a to sa ukázalo tiež veľmi dôležité. Jeho osobnosť sa formovala vplyvom jeho detí, napríklad tak, že keď ich videl, ako sa hrajú, nechcel si pripustiť, že by sa s nimi musel rozlúčiť. Ale aj z tejto druhej rakoviny sa vyliečil. Nikto tomu neveril, no všetci sme boli šťastní. Nevyliečil sa síce úplne, ale je to tak, že momentálne je zdravý, kedykoľvek sa mu to však môže vrátiť. Je to zázrak. Ale prekrásny.

Toto je pre mňa príklad osobnosti. Človek, ktorý bojoval dlhé roky s rakovinou, dokonca s dvomi, a nevzdal sa. Nestrácal nádej a veril. Jeho osobnosť bola po duševnej stránke veľmi silná a optimistická. Táto choroba mu ukázala aj iné hodnoty a priority života. Keďže táto choroba patrí medzi najsilnejšie zážitky života, tak aj jeho osobnosť sa zmenila. Zmenila sa k lepšiemu, pretože sa stal otvorenejším, citlivejším a určite aj vnímavejším človekom. Opisujem to tak,

ako si to pamätám a ako si myslím, že to bolo. Pretože človek, ktorý to nezažil, si to nedokáže predstaviť. O svojom ujovi som sa rozhodla napísať aj preto, lebo je podľa mňa dôležité, aby takíto ľudia ako on, ktorí sa nevzdávali, priniesli nádej a optimizmus ostatným. Lebo to sú osobnosti.

* * *

Ako sa formuje skutočná osobnosť

Alexandra Zemanová

Základná škola s materskou školou Dr. Milana Hodžu, Škarniclova 1, Bratislava

*„Keď budeme o všetkom pochybovať len preto,
lebo nemôžeme s istotou poznať všetky veci,
zachováme sa navlas tak hlúpo ako človek,
ktorý nechcel používať svoje nohy a ticho sedel
a hynul len preto, lebo nemal krídla, aby mohol lietať.“*

John Locke

Autor tohto citátu nám chce odkázať, že osobnosťou môže byť každý jeden obyčajný človek, len musí veriť sám v seba, vo vlastné schopnosti, vedomosti, danosti a talent, ktoré mu boli dané alebo ktoré získal. Môže to byť každý z nás v zamestnaní či v rodine, keď na sebe bude pracovať. Hocikto, kto žije po našom boku a je nám oporou.

Nemyslím si, že osobnosťou je len americký prezident alebo hviezdy filmového plátna, či držiteľ Nobelovej ceny. Aj to sú, samozrejme, osobnosti a veľmi významné, sú to ľudia, ktorí pre svet a jeho budúcnosť veľa vykonali. Pojmom osobnosť by sa mali tiež označovať ľudia s milou povahou, veľkým srdcom, úprimným správaním a statočnými skutkami, ktorými nám to môžu každý deň dokazovať, a nemusí to byť práve mediálna hviezda.

Naše vlastné osobnosti sa len formujú. Ovplyvňujú nás starší, ktorí tu boli ešte pred nami a majú už vlastné skúsenosti. Každý má nejakých predchodcov, nikto sa tu len tak nezjavil. Hovoria nám o tom, čo bolo v minulosti, aby sme vedeli, čo máme robiť v budúcnosti. Myslím našich rodičov, starých rodičov alebo učiteľov. Ovplyvnení sme, samozrejme, aj našimi rovesníkmi, kamarátmi a zároveň aj celou spoločnosťou. Pokiaľ z toho všetkého načerpáme len to dobré, staneme sa skutočnými osobnosťami a môžeme im to „osobnostne“ vrátiť vlastným osobným prínosom.

* * *

Ako sa z človeka stáva osobnosť

Luboš Janák

Základná škola Dr. Milana Hodžu, Škarniclova 1, Bratislava

Kládol som si túto otázku dosť dlho, a nebolo jednoduché nájsť na ňu hodnotnú odpoveď. Každá z nich sa začínala asi takto: „Osobnosť je...“ – a nikdy som nebol schopný pokračovať.

Až po dlhom čase som našiel svoj názor, ktorý nikdy nebude konečný. V dnešnej dobe sa človek môže stať „osobnosťou“ zo dňa na deň. Aj keď musíme uznať, že ocenenie si osobnosť nie vždy zaslúži. Osobnosť musí mať rešpekt, schopnosť vyčariť u druhých ľudí úsmev na tvári, spraviť ich šťastnými, dokázať stále niečím zaujať, očariť. Toto je osobnosť. Bohužiaľ, dnešné „osobnosti“ nespĺňajú niekedy ani jednu z týchto dôležitých vlastností. Samozrejme, vždy je niekde výnimka. A to platí aj tu. Sú na tomto svete aj takí ľudia, ktorí si zaslúžia toto ocenenie, ba dokonca aj viac. A keď si pozrieme životopis niektorého z nich, nie všetci vždy začínali ako bohatí podnikatelia. Aj keď sa mnohí budete čudovať, bolo to zväčša naopak. A určite si viacerí z vás teraz poviete, že ako dokáže byť niekto chudobný medzi ľuďmi taký obľúbený... Mám na to dostačujúcu odpoveď. Ten človek mal sen, túžbu zmeniť, zlepšiť svet. A nevidel za všetkým len peniaze. Videl najmä vlastné odhodlanie. Nečakal, kým všetko za neho vykonajú ostatní, ako sa to deje dnes. Nepretvaroval sa, bol milý, úprimný, dokázal pomôcť, poradiť. A pre toto všetko si ho ľudia obľúbili. Pre všetky vlastnosti, ktoré by mali mať všetci ľudia. Určite si podaktorí kladiete otázku, o kom asi hovorím. Myslíte si, že toho človeka nepoznáte, nemáte o ňom ani poňatia. A mýlite sa. Ten človek je možno s vami v jednej izbe, možno sedí práve vedľa vás. Je to vaša mama, otec, sestra, brat, babka či dedko. Sú to všetci tí ľudia, ktorí ti vždy vyčarujú úsmev na tvári, dokážu ťa spraviť šťastným, vedia ti poradiť.

A týmito slovami chcem vám všetkým povedať, že aj vy ste osobnosťami, každý z vás. Netreba stále len snívať, ale žiť sen naživo, pretože všeličo sa dá, len netreba prestať dúfať, že aj vo mne sa raz zobrazí skutočná osobnosť.

* * *

**Zoznam súťažiacich a prác
v literárnej súťaži Hodžov novinový článok 2010
AKO SA FORMUJE SKUTOČNÁ OSOBNOSŤ**

1. Angelika Antalová, ZŠ Pri Podlužianke 6, 934 01 Levice
2. Laura Baričáková, Gymnázium sv. Jána Bosca, Trenčianska 66/28
018 51 Nová Dubnica
3. Jakub Benech, Spojená kola sv. J. Bosca, Trenčianska 66/28, 01851 Nová
Dubnica
4. Martin Bočko, ZŠ Laborecká 66, 066 01 Humenné
5. Michaela Bodyová, ZŠ Vrbov, 059 72, č. 266
6. Karina Budzáková, ZŠ Vrbov, 059 72, č. 266
7. Mária Budzáková, ZŠ Vrbov, 059 72, č. 266
8. Alexandra Budzová, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
9. Karol Cagáň, Gymnázium Bernolákova 37 942 01 Šurany
10. Michaela Čelinská, ZŠ Š. M. Daxnera, Rimavská Sobota
11. Lucia Csergeová, ZŠ s MŠ, Vančurova 38, Trnava
12. Lenka Debnárová, ZŠ Dr. Vladimíra Clementisa, Francisciho 803,
980 61 Tisovec
13. Dominika Dzvinčuková, Spojená škola, ZŠ Centrálna 464, 089 01 Svidník
14. Lubomír Fischer, ZŠ Dr. M. Hodžu s MŠ Škarniclova 1, 811 01 Bratislava
15. Miriam Fulmeková, ZŠ Dr. M. Hodžu s MŠ, Škarniclova 1, 811 01 Bratislava
16. Julián Gardlík, ZŠ Rastislavova ul. 416/4, Prievidza
17. Michaela Gavaľová, ZŠ Krosnianska 2, 040 22, Košice
18. Ema Gelnarová, ZŠ s MŠ Vančurova 38, Trnava
19. Dominika Gerhátová, ZŠ Devínska 12, 940 63 Nové Zámky
20. Monika Gombkotoová, ZŠ Jesenského, Bratislava
21. Miroslava Grožáková, ZŠ Hlboká cesta č. 4, 811 04 Bratislava
22. Hajdamár Radoslav, ZŠ Mierová 67, 937 01 Želiezovce
23. Hana Hajnalová, Gymnázium Šurany, Bernolákova 37, Šurany
24. Laura Hajóssy, ZŠ Dr.M. Hodžu s MŠ, Škarniclova 1, 811 01 Bratislava
23. Dominik Holíček, Gymnázium Janka Jesenského, Radlinského 665/2,
957 01 Bánovce nad Bebravou
24. Ingrid Hoscheková, ZŠ Vazovova 4, 811 07 Bratislava
25. Pavol Hrebeňár, ZŠ Vrbov 059 72, č. 266
26. Alžbeta Hrebenárová, ZŠ Vrbov, 059 72, č. 266
27. Ivan Hrkel, ZŠ pri z. Nam.L.Svobodu 4, 974 09 Banská Bystrica
28. Hanka Hujsiová, ZŠ s MŠ, Vančurova 38, Trnava
29. Anna Chovancová, CSS org. zložka ZŠ Svätej Rodiny, Kollárova 17,
Sečovce

30. Barbora Jahodníková, ZŠ Jesenského, Bratislava
31. Luboš Janák, ZŠ Dr. M. Hodžu s MŠ Škarniclova 1, Bratislava
32. Veronika Jurášová, ZŠ Želiezovce, Mierová 67, 937 01 Želiezovce
33. Zuzana Kalaninová, ZŠ Kudlovska 11, 066 01 Humenné
34. Eunika Kapšová, ZŠ Želiezovce, Mierová 67, 937 01 Želiezovce
35. Barbora Kazičková, ZŠ Vazovova 4, 811 07, Bratislava
36. Viktória Koósova, ZŠ Z. Nejedlého 2, 052 05 Spišská Nová Ves
37. Žaneta Kráľovičová, ZŠ Vrbov, 059 72, č. 266
38. Marina Lataria, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
39. Lucia Ledererová, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
40. Michaela Linková, ZŠ sv. košických mučeníkov, Čordákova 50, 040 23
Košice – KVP
41. Erika Liptáková, ZŠ Vrbov, 059 72, č. 266
42. Alisa Loginova, Gymnázium sv. Jána Bosca, Trenčianska 66/28, 018 51
Nová Dubnica
43. Kristián Ján Macko, ZŠ Viestova 1, 907 01 Myjava
44. Ivana Macková, ZŠ Dr. M. Hodžu s MŠ Škarniclova 1, 811 01 Bratislava
45. Jana Maršallová, ZŠ Vazovova 4, 811 07 Bratislava
46. Viktor Meszároš, Gymnázium Šurany, Bernolákova 37, 942 01 Šurany
47. Viktor Michač, Gymnázium Šurany, Bernolákova 37, 942 01 Šurany
48. Sofia Mitříková, ZŠ Laborecká 66, 066 01 Humenné
49. Adrián Mucha, Gymnázium Šurany, Bernolákova 37, 942 01 Šurany
50. Imrich Nagy, ZŠ S MŠ Sninná
51. Napová Dominika, ZŠ Želiezovce, Mierová 67, 937 01 Želiezovce
52. Nghia Pham van, Gymnázium Šurany, Bernolákova 37, 942 01 Šurany
53. Michaela Nižníková, ZŠ Krosnianska 2, 040 22 Košice
54. Oravec Juraj, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
55. Júlia Oreská, ZŠ Laborecká 66, 066 01 Humenné
56. Eszter Pálmay, Gymnázium L. J. Šuleka, Pohraničná 10, Komárno
57. Kristína Pavlíková, Gymnázium Bernolákova 37, 942 01 Šurany
58. Ulrika Pavolova, Hutnícka 16, 052 01, Spišská Nová Ves
59. Nikola Petrášová, ZŠ Dr. M. Hodžu s MŠ, Škarniclova 1, 811 01 Bratislava
60. Miroslav Petřík, ZŠ Kúpeľná 2, 080 01 Prešov
61. Diana Piešťanská, ZŠ Viestova ul. č. 1, 907 01 Myjava
62. Podracký Dávid Jakub, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
63. Licia Šalatová, ZŠ, J.Švermu 6, 071 01 Michalovce
64. Simona Seňanová, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
65. Rebecca Schreiberová, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
66. Petra Šimková, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava

Výsledky z oboch predchádzajúcich ročníkov súťaže

67. Alexandra Škorupová, ZŠ Dr. M. Hodžu s MŠ, Škarniclova 1, 811 01 Bratislava
68. Alexandra Sladovníková, ZŠ Dr. M. Hodžu s MŠ Škarniclova 1, 811 01 Bratislava
69. Tobiáš Slavkovský, ZŠ Vrbov, 059 72, č. 266
70. Dominika Šoltéssová, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
71. Emília Štecová, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
72. Ján Štiffel, Hutnícka 16, 052 01 Spišská Nová Ves
73. Martin Stolár, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
74. Patrik Strakay, ZŠ s MŠ, Školská 28, 082 33 Chminianska nová Ves
75. Šimon Štrba, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
76. Strýčková Kristína, ZŠ Sídl. SNP 1415/49, Galanta
77. Terézia Šujanská, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
78. Alžbeta Švančarová, ZŠ sv. Michala, Školská 9, 914 41 Nemšová
79. Petra Šrámková, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
80. Ján Miloslav Tazberík, ZŠ Dr. M. Hodžu s MŠ Škarniclova 1, 811 01 Bratislava
81. Rebeka Tomaníčková, ZŠ Mudrochova 1343/19, 905 01 Senica
82. Borisa Tóthová, ZŠ Dr. M. Hodžu s MŠ, Škarniclova 1, 811 01 Bratislava
83. Klára Trnovská, ZŠ pri z. z. Nám. L. Svobodu č. 4
84. Turček Richard, ZŠ Mierová 67, 937 01 Želiezovce
85. Tatiana Uhríková, ZŠ s MŠ, Vančurova 38, Trnava
86. Dominika Václavová, Gymnázium Bernolákova 37, 942 01 Šurany
87. Terézia Valentovičová, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
88. Teresa Vicianová, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
89. Viktóriuszová Cynthia, ZŠ Mierová 67, 937 01 Želiezovce
90. Monika Vitteková, ZŠ Vazovova 4, Bratislava
91. Lucia Vláčilová, ZŠ Hlboká cesta č. 4, 811 04 Bratislava
92. Alexandra Zemanová, ZŠ Dr. M. Hodžu s MŠ Škarniclova 1, 811 01 Bratislava
93. Simona Žužkovičová, ZŠ Hlboká cesta 4, 811 04 Bratislava
94. Tomáš Kimák, ZŠ Sačurov, Školská 389, 094 13 Sačurov

HODŽOV NOVINOVÝ ČLÁNOK 2008

AKO SA Z ČLOVEKA STÁVA VLASTENEC

ZLATÉ PÁSMO

1. Radovan Potočár; 2. Kristína Sámelová; 3. Terézia Kovaničová; ďalšie miesta v zlatom pásme: 4. Júlia Gáblíková; 5. Michaela Besedová

STRIEBORNÉ PÁSMO

Rebeka Zacková, Monika Dúbravková, Alena Pániková, Alexandra Burčíková, Marianna Sečková, Lucia Paľovová, Pavol Šalata, Lukáš Počatko, Richard Kakaš, Michal Limpár, Barborra Sliepková, Ján Miloslav Tazberík, Rima Oweisová

BRONZOVÉ PÁSMO

Jana Čižnárová, Maroš Haluška, Miriam Holická, Nikola Dubovanová, Ladislav Macko, Kristína Mikušová, Patrik Komanický, Laura Fečová, Lenka Petříková, Jana Holíková, Lukáš Hric, Adriana Mrázová, Jasminka Michalčáková, Tomáš Sabol, Linda Móroczová

HODŽOV NOVINOVÝ ČLÁNOK 2009

AKO SA V ČLOVEKU RODÍ SLOBODA

ZLATÉ PÁSMO

I. miesto: Ján Miloslav Tazberík; II. miesto: Ľubomír Fischer a Lucia Šalátová; III. miesto: Terézia Kovaničová a Barbora Jahodníková

STRIEBORNÉ PÁSMO

Monika Trhanová, Dominika Bodisová, Marianna Marešová, Lucia Baloghová, Miroslav Sladký, Natália Dragašičová, Bibiána Bitalová, Rebeka Tomaníčková

BRONZOVÉ PÁSMO

**Barbora Stopjaková, Samuel Škoviera, Richard Kakaš, Babrbora Klčová,
Filip Podhorányi, Andrea Mikulová**

ČESTNÉ UZNANIA

**Kristína Alexová, Michaela Pástorová, Natália Janechová, Emma Fuchsová,
Barbora Holodová, Tomáš Bachratý**

HODŽOV NOVINOVÝ ČLÁNOK 2008

Ako sa z človeka stáva vlastenec

Absolútny víťaz súťaže Radovan Potočár preberá diplom. Vpravo riaditeľka ZŠ E. Hodžu s MŠ Etela Hessová.

Víťazi, odborná porota a zástupcovia organizátorov 1. ročníka celoštátnej literárnej súťaže žiakov základných škôl Novinový článok na tému Ako sa z človeka stáva vlastenec pri vyhodnotení výsledkov súťaže v Bratislave.

HODŽOV NOVINOVÝ ČLÁNOK 2009

Ako sa v človeku rodí sloboda

Porota, garanti, víťazi a hostia na vyhodnotení 2. ročníka celoslovenskej súťaže žiakov základných škôl Novinový článok na tému *Ako sa v človeku rodí sloboda*. V strede čestný hosť, vnuk Dr. Milana Hodžu, John Palko z Kanady.

Predseda poroty, spisovateľ Drahoslav Machala a riaditeľka Základnej školy Dr. M. Hodžu s MŠ Etela Hessová odovzdávajú cenu víťazovi zlatého pásma Jánovi Miloslavovi Tazberkovi.

AKO SA FORMUJE SKUTOČNÁ OSOBNOSŤ

Literárny zborník prác zo súťaže Hodžov novinový článok 2010

Zodpovedný redaktor: Drahoslav Machala

Zborník vydalo: Národné osvetové centrum

Zalomenie textu: Viera Maťašíková

Autor fotografií: Štefan Cífra

Tlač: Národné osvetové centrum

Rok vydania: 2010

Náklad: 150 ks